

कारोबार

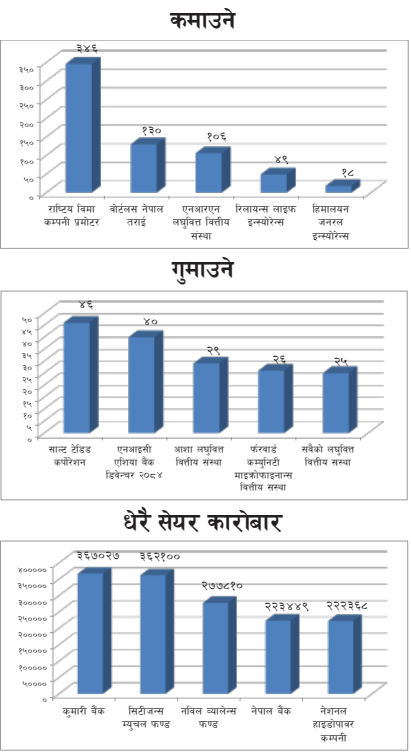
वर्ष ११ | अंक २३७ | राष्ट्रिय संस्करण | नेपाल संवत् १९४०
कुवावर, ३१ भदौ २०७७ | WEDNESDAY, 16 SEPTEMBER 2020

नेपालमा सर्वाधिक पढिने पहिलो राष्ट्रिय आर्थिक दैनिक
पृष्ठ ८ | मूल्य १० रुपैयाँ

<p>डा. केसी अनसनस्थलमै बिरामी जाँदै</p> <p>राजनीति/समाज 2</p>	<p>त्रिभुवन विमानस्थलमा चार आयोजना सम्पन्न</p> <p>बैक/अर्थतन्त्र 3</p>	<p>प्राकृतिक विपत्तिको पूर्वतयारीमा राज्यले लगानी बढाउनुपर्छ</p> <p>डा. धर्मराज उप्रेती ८</p>
---	--	---

सेयर बजारमा मंगलबार

खतिवडा मन्त्रीसरहको विशेष आर्थिक सल्लाहकार

काठमाडौं, ३० भदौ (कास): सरकारले पूर्व अर्थमन्त्री डा. युवराज खतिवडालाई प्रधानमन्त्रीको विशेष आर्थिक सल्लाहकारमा नियुक्त गरेको छ। सरकारका प्रवक्ता प्रदीप ज्ञवालीले जानकारीअनुसार खतिवडाले मन्त्रीसरह सेवा सुविधा पाउनेछन्। यसअघि ६ महिना बिनासांसद अर्थमन्त्री रहेका खतिवडा त्यसअघि भने राष्ट्रियसभाको दुई वर्षे कार्यकाल अवधिभर मन्त्री रहेका थिए। पार्टीको आन्तरिक राजनीतिक कारण राष्ट्रिय सभामा पुनः मनोनित हुन नसकेपछि उनी ०० दिनअघि मात्र अर्थमन्त्रीबाट राजिनामा गरी मन्त्रपरिषद्बाट बाहिरिएका थिए। हाल अर्थमन्त्री पद प्रधानमन्त्री ओलीले नै सम्हालिँरहेका छन् भने गत साता निजी क्षेत्रसँग प्रधानमन्त्रीको भेटघाटमा पनि खतिवडा सहभागी थिए। यता, सरकारले खतिवडाको स्थानमा नेकपाका उपाध्यक्ष वामदेव गौतम राष्ट्रिय सभामा पठाउने निर्णय गरेको छ।

आर्थिक वृद्धि १.५ प्रतिशतमात्र: एडीबी

काठमाडौं, ३० भदौ (कास): एसियाली विकास बैंक (एडीबी)ले सन् २०२१ अर्थात् चालू आर्थिक वर्ष (२०७७/७८)मा नेपालको आर्थिक वृद्धिदर १.५ प्रतिशतमा खुम्चने प्रक्षेपण गरेको छ। कोभिड-१९ को पारेको प्रभावसँगै चालू आर्थिक वर्षमा नेपालको आर्थिक वृद्धिदर १.५ प्रतिशतमा खुम्चने प्रक्षेपण गरेको हो। एडीबीको फ्ल्यागशीप प्रकाशन एशियन डेभलपमेन्ट आउटलुक २०२० अपडेटअनुसार चालू आर्थिक वर्षमा ६.४ प्रतिशतको आर्थिक वृद्धिदर अनुमान गरेकोमा कोभिडपछिको अवस्थाले धेरै कम हुने देखाएको हो। गत आर्थिक वर्षमा ५.३ प्रतिशत अनुमान गरेकोमा २.३ प्रतिशतमा खुम्चिएको थियो। (बाँकी पृष्ठ २ मा)

कुलमान कार्यकालका उपलब्धि

लोडसेडिड अन्त्य, नाफामा प्राधिकरण

भीम गौतम
काठमाडौं, ३० भदौ

चार वर्षअघि २०७३ भदौ २९ मा नेपाल विद्युत् प्राधिकरणको कार्यकारी निर्देशक बनेका कुलमान घिसिङ चार वर्षे कार्यकाल पूरा गरेर मंगलबार बिदा भए। चार वर्षअघि तीन दिनको समयावधि राखेर गरिएको आन्तरिक प्रतिस्पर्धामा ८ जनामध्येबाट कार्यकारी निर्देशकमा छनोट भएपछि उनीविरुद्ध तत्कालीन तीन उपकार्यकारी निर्देशकले मुद्दा नै दायर गरेका थिए। तत्कालीन अवस्थामा ११ औँ तहमा रहेका र राहुघाट जलविद्युत् आयोजनाका प्रमुख रहेका कुलमानको नियुक्तिपछिको प्राधिकरणको आन्तरिक वातावरण राम्रो थिएन तर चार वर्षमा उनले प्राधिकरणभित्र मात्र होइन, सर्वसाधारणमाफ्न पनि वाहवाही कमाएर उनी बिदा भए।

चार वर्षे कार्यकाल सकिएपछि पनि निरन्तरता पाउने अपेक्षा स्वयं उनीमा पनि थियो भने सर्वसाधारण त दबावमै उत्रिएका थिए। भोलि सरकारले उनलाई पुनर्नियुक्ति गर्नु कि गर्दैन, त्यो त हेर्न बाँकी नै छ। तर, उनले चार वर्षे कार्यकालमा आफूलाई सफल सावित गरेर बिदा भए। सबैभन्दा ठूलो त भण्डे १३ वर्षदेखि नेपालमा चरम समस्याको रूपमा रहेको लोडसेडिड अन्त्य गरे भने भण्डे ३४ अर्ब घाटामा पुगेको प्राधिकरणलाई नाफामा पुऱ्याए। नेपालमा २०६५ सालमा सबैभन्दा बढी दैनिक १८ घण्टा लोडसेडिड थियो भने उनी कार्यकारी निर्देशक हुँदा ६ घण्टा दैनिक लोडसेडिड थियो। उनकै कार्यकालमा सकुपुर्ण ४५६ मेगावाटको माथिल्लो तामाकोशीको आयोजनाबाट विद्युत् उत्पादन, ढल्केबर-मुजुङफुपुर अन्तरदेशीय प्रसारण लाइनको पूर्ण क्षमतामा सञ्चालन तथा संघीय संरचनामा विद्युत् प्राधिकरणको विस्तार भने पुरा हुन सकेनन्।

वर्षभरीमा सबैभन्दा बढी विद्युत् माग हुने तिहारको लक्ष्मीपूजाका दिन कुशल व्यवस्थापन एवं प्रभावकारी प्रणाली संचालनमाफ्न परीक्षणको रूपमा मुलुकभरी निरन्तर विद्युत् आपूर्ति गरेर २०७३ को लक्ष्मीपूजाको दिन लोडसेडिड अन्त्य गरी मुलुकलाई उज्यालो नेपालतर्फ डोर याएका उनले वैशाख २०७५ देखि औद्योगिक ग्राहकका लागि पनि लोडसेडिड अन्त्य गरेका थिए। "मैले जिम्मेवारी सम्हाल्दा लोडसेडिडको अन्धकारले मुलुक अक्रान्त थियो। वर्षाको समयमा समेत ६ देखि ८ घण्टाको लोडसेडिड बेहोरिरहुनु परेको र हिउँदमा दैनिक १४ घण्टासम्म लोडसेडिड गर्नुपर्ने प्रक्षेपण थियो," उनले विवाद्

मन्तव्यमा भने, "मुलुकबाट लोडसेडिडलाई इतिहासमा विलय गराइदिएका छौं, 'उज्यालो नेपाल अभियान' बाट जनताले नियमित विद्युत् आपूर्ति मात्रै पाएका छन्।" प्राधिकरणको तथ्यांकअनुसार आव २०७२/७३ सम्ममा संचित घाटा ३.३ अर्ब ६९ करोड पुगेको थियो भने सोही वर्ष ८ अर्ब ८९ करोड खुद नोक्सानी थियो। पहिलो आर्थिक वर्षमै प्राधिकरण १ अर्ब ४७ करोड खुद नाफा कमाउन सफल भएको स्मरण गर्दै उनले बिदाई कार्यक्रममा भने, "दोस्रो वर्ष २ अर्ब ८५ करोड, तेश्रो वर्ष ९ अर्ब ८१ करोड २५ लाख रुपैयाँ खुद नाफा कमायो, चौथो वर्षमा नाफा बढेर ११ अर्ब ५ करोड रुपैयाँ पुगेको छ। कुनै वेला कर्मचारीलाई तलब खुवाउन पनि सरकारको मुख ताक्नुपर्ने अवस्थामा पुगेको प्राधिकरण सञ्चालनमा रहेका सार्वजनिक संस्थानहरूमध्ये दुई वर्षदेखि सबैभन्दा बढी खुद नाफा कमाउने संस्था भनेर गौरवपूर्ण इतिहास बनाउन सफल भएका छौं।" ऋणामुक्त रहेको संचित कोष धनात्मकतार्फ अघि बढिरहेको छ। चार वर्षअघि ३४ अर्ब ६९ करोड रुपैयाँ संचित नोक्सानी रहेकोमा आव ०७६/७७मा प्राधिकरणले सम्पूर्ण संचित नोक्सानीलाई शून्यमा भारी करिव ५ अर्ब रुपैयाँ नाफामा लैजान सफल भएको उनले सार्वजनिक गरेको विवरणमा उल्लेख छ। उनका अनुसार ४ वर्षअघि प्रणालीमा रहेको २५.७८ प्रतिशत विद्युत् चुहावटलाई घटाएर अहिले १५.२७ प्रतिशतमा झार्न सकेका छन्। देशभरका करिव ८६ प्रतिशत जनताले ग्रीडको विद्युत्मा पहुँच पाएका छन् र अफ ग्रीडसहित करिव ९० प्रतिशत जनताले विद्युत् उर्जामा पहुँच प्राप्त गरेका छन्। चार वर्षअघि प्रतिव्यक्ति प्रतिवर्ष विद्युत् खपत १३०.७८ युनिट मात्रै रहेकोमा अहिले बढेर २६० युनिट पुगेको उनले तथ्यांक प्रस्तुत गरे। भूमिगत तार विद्युत् लाई काठमाडौँ उपत्यकालाई तार र पोलाकहित बनाउन, स्मार्ट मिटर जडान गर्ने, ग्रीडलाई स्वचालित गर्ने आदि कार्यको थालनी भएको बताउँदै उनले लामो समयदेखि रुण भएर बसेका माथिल्लो त्रिशूली ३ ए, चमेरिया र कुलेखानी ३ आयोजनाहरू सम्पन्न भएको उनले बताए। (बाँकी पृष्ठ २ मा)

पूरा गर्न सकेनन्

- » माथिल्लो तामाकोशी निर्माण सम्पन्न
- » देशलाई विद्युत्मा आत्मनिर्भर
- » उपत्यकालाई तार र पोलाकहित
- » स्मार्ट मिटर र ग्रीड स्वचालित प्रणाली
- » डिजिटल प्राधिकरण बनाउने
- » खिम्तीको पीपीए दर तोक्ने

आगामी चुनौती

- » प्राप्त उपलब्धिलाई संस्थागत गर्नु
- » उत्पादित विद्युत्को बजार व्यवस्थापन
- » विद्युत् आपूर्तिको नियमितता र गुणस्तर बृद्धि
- » नयाँ विद्युत् एनएनअनुसार संस्थागत पुनर्संरचना
- » लगानीकर्ताभन्दा विकासकर्ता बन्नु

आन्तरिक उडान र सार्वजनिक सवारी भोलिदेखि

काठमाडौं, ३० भदौ (कास): आन्तरिक हवाई उडान बिहीवारबाट सञ्चालनमा ल्याउन अनुमति दिएको छ। कोरोना संकटका कारण बन्द भएको उडान १७७ दिनपछि सञ्चालनमा आउनेछन् भने दसैँ नजिकैदेखि गर्दा लामो दूरीका स्थल यातायात पनि सञ्चालनमा आउने भएका छन्। लामो दूरीका यातायात भने १७८ दिनपछि सञ्चालनमा आउन लागेका हुन्। सरकारका प्रवक्ता परराष्ट्रमन्त्री प्रदीप ज्ञवालीले मंगलबार आयोजित पत्रकार सम्मेलनमा सोमवारको मन्त्रपरिषद्को निर्णय सार्वजनिक गर्दै यस्तो जानकारी दिएका हुन्।

प्रवक्ता ज्ञवालीका अनुसार आन्तरिक उडान र लामो दूरीका सार्वजनिक यातायातसँगै बिहीवारबाट होटल, रेस्टुरेन्ट, ट्युबलगायतका सबैजसो व्यवसाय सञ्चालनमा आउनेछन्। स्वास्थ्य सुरक्षाका सबै मापदण्ड पूरा गरेर यी व्यवसाय खुला गर्ने निर्णय भएको उनले बताए। लामो दूरीका सार्वजनिक बस सञ्चालनका लागि जनस्वास्थ्यको संवेदनशीलतालाई ध्यान दिई निश्चित शर्त राखिएको छ। जसमा सित क्षमताको सार्वजनिक बसमा मात्रै यात्रु राख्नुपर्ने छ, जसमा भौतिक दूरी कायम गरेर सीट लहरमा एक जनामात्र यात्रु राख्न पाइने जनाइएको छ। यात्रुले मास्क अनिवार्य लगाउनु पर्ने, स्वविवेकपूर्वकै ढोकाका स्यानिटाइजर राख्नुपर्ने, चालक, सहचालकले पनि मास्क, भाइजर र पन्जा अनिवार्य लगाउनु पर्नेछ। यस्तै, सवारीसाधनलाई दैनिक निःसंक्रमित गर्नु पर्ने छ।

व्यवसायीले तोकिएको भाडामा अधिकतम ५० प्रतिशतसम्म बढी भाडा लिनु पाउने व्यवस्था गरिएको छ। यस

सम्बन्धमा भौतिक पूर्वाधार मन्त्रालय र स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयले जारी गर्ने अन्त्य मापदण्ड अनिवार्य पालना गर्नु पर्ने भनिएको छ। सरकारले तोकिएको मापदण्ड पालना भए नभएको अनुगमन र निरीक्षणको जिम्मेवारी भने यातायात विभाग र ट्राफिक महाशाखाको समन्वयमा गर्नु पर्ने सरकारले भनेको छ। संक्रमण बढिरहेको अवस्थामा स्थानिय प्रशासनले थप निर्णय गर्ने अधिकार दिएको छ। साथै होटल तथा रेस्टुरेन्ट, ट्युबलमा पनि स्वास्थ्य मन्त्रालयले तोकिएको मापदण्ड पूर्ण रूपमा पालना गर्नु पर्ने भनिएको छ।

विमान कम्पनीले पनि सीट क्षमताको ५० प्रतिशत मात्र यात्रु लिएर उडान गर्ने पाउने छन्। भौतिक दूरी कायम गर्दै १ सीटमा एक जनामात्र र स्वास्थ्य सुरक्षाका सबै मापदण्ड पूरा गर्नुपर्ने जनाइएको छ। लागू हुनुपर्ने भाडा दरका सम्बन्धमा संस्कृति पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालयलाई अधिकार तोकिएको छ। यससम्बन्धी मापदण्डको निर्धारण गर्ने काम स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयले विभागीय मन्त्रालयको समन्वयमा गर्ने छ भने मापदण्ड अनुसार उडान अवतरण यात्रु विमान कम्पनीले सुरक्षाका मापदण्ड पूरा गरे नगरेको अनुगमन भने नागरिक उड्डयन प्राधिकरणले गर्नेछ।

आयात रोकिँदा प्याजको मूल्य दोब्बर

कारोबार संवाददाता
काठमाडौं, ३० भदौ

भारत सरकारले प्याजको निर्यात रोकिएपछि नेपाली बजारमा प्याजको मूल्य एक सातामै दोब्बर भएको छ। भारत सरकारले निर्यात रोकिएपछि बजारमा अभाव हुने आशंकाले व्यापारीले प्याज लुकाउने तथा उपभोक्ताले अनावश्यक सञ्चित गर्नाले मूल्य दोब्बर भएको हो। एक साताअघि प्रतिकेजी ४० रुपैयाँ रहेको प्याजको मूल्य बढेर अहिले एक सय रुपैयाँसम्म पुगेको छ। बजारमा अहिले प्याजको अभावसमेत देखिएको छ।

आयात रोकिएपछि पुरानो सामानलाई पनि कृत्रिम अभाव गराएर दोब्बर तेब्वर मूल्य लिएको उपभोक्ताको गुनासो छ। बुद्धनगरका व्यापारी शिव अधिकारीले बजारमा प्याज नै अभाव भएकाले मूल्य बढ्न गएको बताए। अहिले होलसेल पसलमा समेत प्याज नपाइएकाले मूल्य बढ्न गएको उनको भनाइ छ। प्रतिकेजी प्याजको मूल्य ८० देखि ९० रुपैयाँ पुगेको उनको भनाइ छ। भारतले प्याज निर्यात रोकिएको भन्सार विभागले जानकारी दिएको छ। भारतबाट २९ भदौदेखि प्याज नआएकाले नेपालमा अभाव भएको व्यापारीहरू बताउँछन्। भारतबाट प्याज आउन छोडेपछि मूल्य बढ्न गएको व्यवसायीले जानकारी दिएका छ। भारतले निर्यात रोकिएको बहानामा व्यापारीहरूले स्टकमा रहेको प्याजको कृत्रिम अभाव सिर्जना गर्दै महँगोमा बेचिरहेको उपभोक्ताको गुनासो छ। भारत सरकारले प्याजको मूल्य अत्यधिक बढेको भन्दै निर्यात बन्द गरेको हो। निर्यात बन्द गरेपछि बजारमा प्याज प्रशस्त पाइने र मूल्य पनि कम हुने भारत सरकारको विश्लेषण छ। यसअघि सन् २०१९ मा पनि भारत सरकारले प्याजको निर्यात बन्द गरेको थियो।

कोरोना नियन्त्रण कोषबाट १ अर्ब अनुदान

गोपाल संग्रोला
काठमाडौं, ३० भदौ

कोरोना भाइरस संक्रमण रोकथाम, नियन्त्रण तथा उपचार कोषबाट हालसम्म १ अर्ब रुपैयाँ अनुदान वितरण गरिएको छ। कोषबाट ६४९ स्थानीय तह, ९ अस्पताल र नेपाल स्वास्थ्य अनुसन्धान परिषद्लाई सो अनुदान दिने निर्णय गरिएको हो। संक्रमण रोकथाम, नियन्त्रण तथा उपचार कोष सञ्चालक समितिको भदौ २१ मा बसेको एघारौँ बैठकले कोरोनाको उपचार गरिरहेका अस्पताललाई मात्र २८ करोड रुपैयाँभन्दा बढी अनुदान दिने निर्णय गरेको संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयले जनाएको छ।

प्रचलित कानून एवम् स्वीकृत मापदण्डमोजिम भुक्तानी गर्ने, लेखा राख्ने, लेखापरीक्षण गराउने र सोको प्रतिवेदन समेत गर्ने गरी अस्पताल तथा परिषदलाई कोषबाट निकास गर्ने निर्णय गरेको छ। जाजरकोटको चौरजहारी अस्पताल र दैलेख अस्पताललाई स्वास्थ्य उपकरण खरिद तथा त्याव व्यवस्थापनको प्रतिअस्पताल ५० लाखका दरले १ करोड रुपैयाँ अनुदान दिने निर्णय भएको छ। यसैगरी शहीद गंगालाल राष्ट्रिय हृदय केन्द्र बॉसवारीलाई कोभिड १९ सँग सम्बन्धित उपकरण खरिद गर्न १ करोड रुपैयाँ दिने निर्णय गरेको छ।

प्रधानमन्त्री कार्यालय अन्तर्गत रहेको सो कोषमा हालसम्म २ अर्ब ७६ करोड रुपैयाँभन्दा बढी सहयोग प्राप्त भएकोमध्ये हालसम्म ९३ करोड रुपैयाँ अनुदान वितरण भएको छ। कोषबाट यसअघि पनि संक्रमण नियन्त्रणका लागि रकम खर्च भईसकेको छ। संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयका एक अधिकारीले स्थानीय तहलाई अनुदानका लागि रकम निकास गर्ने गरी पत्र प्राप्त भएको जानकारी दिए। उनले रकम

NOVEL CORONA VIRUS (nCOV) सर्वसाधारणका लागि जनचेतनामुलक सन्देश

नोवल कोरोना भाइरसका मुख्य लक्षणहरू

- ज्वरो (100.४°F भन्दा माथि)
- श्वसप्रश्वासमा अत्याधिक समस्या
- रुघा र खोकी

नोवल कोरोना भाइरस प्रभावित देशहरूबाट आउने मानिसहरूमा दुई हप्ता भित्र रुघाखोकी लागेमा, ज्वरो आइमा, घाँटी/टाउको दुस्तेमा, श्वसप्रश्वासमा अत्याधिक समस्या आइमा तुरुन्त नजिकको स्वास्थ्य संस्थामा सहपर्क गर्नु।

नोवल कोरोना भाइरसबाट कसरी आफू र अरुलाई बचाउने

- नियमित रूपमा साबुन-पानीले हात धुने
- खोक्दा र हाँचुनु गर्दा नाक र मुख छोप्ने
- फर्नु जस्तो लक्षण देखाउने जो कोहीको सम्पर्कबाट टाढा रहने
- फर्नु जस्तो लक्षण देखाउने जो कोहीको सम्पर्कबाट टाढा रहने
- मासु तथा अन्डा राम्रोसँग पकाएर मात्र खाने

कारोबार

ग्लोबल आइएमई समुन्नत योजना - १ को इकाईधनी दर्ता किताब बन्द हुने बारेको सूचना

ग्लोबल आइएमई ग्रुप अर्न्तगत यस कम्पनीको योजना व्यवस्थापनमा सञ्चालित ग्लोबल आइएमई समुन्नत योजना - १ ले आर्थिक वर्ष २०७६/०७७ को लागि योजनाको इकाईधनीहरूलाई ४ प्रतिशत (कर सहित) का दरले योजनाको प्रतिफल वितरण गर्ने प्रयोजनको लागि योजनाको इकाईधनी दर्ता किताब मिति २०७९ असोज ९ गते १ (एक) दिनका लागि बन्द हुने व्यहोरा सबैको जानकारीको लागि सूचित गरिन्छ । तोकिएको दर्ता किताब बन्द हुने मितिभन्दा अघिल्लो दिनसम्म नेप्सेको प्रणालीमा कारोबार भई प्रचलित कानून बमोजिम तोकिएको समयावधिभित्र रितपूर्वक नामसारी भई आएका इकाईधनीहरू मात्र नगद प्रतिफलको हकदार हुने व्यहोरा समेत यसै सूचनाद्वारा सूचित गराईन्छ ।

नेपाल सरकार उर्जा, जलश्रोत तथा सिंचाई मन्त्रालय श्री विद्युत विकास विभाग

लोवर मिड रावाखोला जलविद्युत आयोजना सम्बन्धी सार्वजनिक सूचना

खोटाङ जिल्ला ऐंसेलुखर्क गाउँपालिका र केपीलासगढी गाउँपालिका हुँदै बग्ने रावाखोलामा अवस्थित रावाखोला हाइड्रो पावर प्रोजेक्टको विद्युत उत्पादन अनुमतिपत्रका लागि लोवर मिड रावाखोला हाइड्रो पावर प्रोजेक्ट प्रा.लि.बाट विद्युत विकास विभागमा दरखास्त दिई मिति २०७७/०४/०७ र २०७७/०४/०८ गतेको गोरखापत्रमा सो आयोजना सम्बन्धी सार्वजनिक सूचना प्रकाशन भएकोमा आयोजनाको क्षेत्र निम्नानुसार हुनु पर्नेमा अन्यथा हुन गएकोले सच्याईएको व्यहोरा जानकारीका लागि अनुरोध छ ।

पूर्व : ८६°४९'००" पूर्वी देशान्तर ।
पश्चिम : ८६°४६'४९" पूर्वी देशान्तर ।
उत्तर : २७°२१'००" उत्तरी अक्षांश ।
दक्षिण : २७°२०'०३" उत्तरी अक्षांश ।

MANJUSHREE FINANCE LIMITED मञ्जुश्री फाइनेन्स लिमिटेड

INTEREST RATE Effective from Ashwin 01, 2077 (September 17, 2020)

Interest Rates on Savings Account		
Saving Account	Min.Balance (NPR)	Interest rate (p.a)
Normal Saving	0.00	6.50%
Nari Saving	0.00	6.75%
Children Saving	0.00	6.75%
Manjushree Bishes Bachat	5,000.00	7.00%

Interest on Fixed Deposits for Individuals and Institutions

Tenure	Individual (p.a)	Institutions (p.a)
FD from 3 - 23 Months	8.50%	8.00%
FD from 2 years and above	8.75%	8.25%

Loans & Advances: Base rate + Up to 5.00% premium (p.a.)
Loan against FD: FD Rate + 2.00% (p.a.)
All Fixed Interest Rate Loan Products: 15% p.a.

कामना सेवा विकास बैंक लि. Kamana Sewa Bikas Bank Ltd.

INTEREST RATE Effective from 1st Asoj 2077 (17th Sep 2020)

Saving Deposit		Interest Rate
Kamana Sewa Pragati Bachat Khata, Swabhiman Bachat Khata, Shareholder Saving		5.50%
Normal Saving, Subharambha Saving, Swarnim Surakshit Saving, Sabal Nari Saving, Child Saving, Salary Saving, Student Saving, Pensioner Saving, Farmer's Saving, Samajik Surakchhya Saving, Kholau Bachat Khata (KKB) Saving*, Swarnim Surakshhit Plus Saving, Others saving accounts		3.50%
Call Deposit		Upto 1.75%

Fixed Deposit

Individual FD	Interest Rate (%)	Frequency
3 Months	7.5	Monthly
6 Months	8	Quarterly
1 year	8.5	Maturity
Above 1 year to 2 years	8.75	
Above 2 years-10 years	9	

Institutional FD

	New Interest Rate (%)	Renew Interest Rate (%)	Frequency
3 months to Below 1 year	6.5	7	Monthly
1 year to 2 years	6.75	8	Quarterly
Above 2 years to 5 years	7	8	Maturity
Above 5 years to 10 years	8	8	
Recurring Deposit	8.5		Quarterly
Sunaulo Bhabisy Recurring Deposit	8.5		

Loan and Advances "Interest Rate (p.a) (Base Rate + Premium) (%)"

Deprived Sector (Wholesale)	Negotiable
Loan against FD	+upto 3% on coupon rate or Base Rate whichever is higher
Consortium Loan	As per consortium decision
Deprived Sector Loan	Base rate + upto 5%
All others loans and advances	Base Rate + upto 5%
Base Rate	9.14% (Shrawan 2077)

*Rs 100 will be deposited by the bank itself
Note: Fixed Rate for Personal Term Loans are under consideration and will be published in the near future.

त्रिभुवन विमानस्थलमा चार आयोजना सम्पन्न

काठमाडौं, ३० भदौ (कास): कोभिड-१९ महामारीकाबीच त्रिभुवन अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थलको महत्वपूर्ण चार आयोजनाको निर्माण सम्पन्न भएका छन् । अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थलको क्षमता विस्तार योजनाअन्तर्गत ३ सय ०० मिटर धावनमार्ग विस्तार, अन्तर्राष्ट्रिय जहाज पाकिङ्गस्थल, अत्याधुनिक सुविधा सम्पन्न अन्तर्राष्ट्रिय प्रस्थान हल (स्टेराइल हल गेट लाउन्ज), अन्तर्राष्ट्रिय आगमन 'एराइभल कभर्ड वल्कवे' र कभर्ड हल निर्माणको काम सम्पन्न भएको छ ।

यी चारवटै आयोजनाको मंगलबार अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थलमा संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयनमन्त्री योगेश भट्टराईले मौलाना उद्घाटन गरेका छन् । सो अवसरमा मन्त्री भट्टराईले कोभिड महामारीकाबीच पनि आयोजनाको निरन्तर अनुगमन, निर्देशनका साथै व्यवस्थापकीय कामको सहजिकरणको परिणाम स्वरूप विमानस्थलको महत्वपूर्ण भौतिक संरचना विस्तारको काम सम्पन्न भएको बताएका छन् । उनले भने, "यो विषय परिस्थितिमा आयोजनको कामले गति लिएको छ, विमानस्थलको क्षमता विस्तारका साथै सेवा आधुनिकीकरणको कामलाई आगामी दिनमा पनि निरन्तरता दिने छ ।"

राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक लि. केन्द्रीय कार्यालय

निकषेको ब्याजदर २०७७ असोज ०१ (17th September, 2020) देखि लागू हुने

निकषेको ब्याजदर

क्र.सं.	निकषे प्रकार (Deposit Type)	न्यूनतम मौज्जात (Minimum Balance Requirement)	ब्याजदर प्रतिशत %
१	बचत निकषे (स्वदेशी मुद्रामा)		
	सामान्य बचत खाता	रु.१०००	३.००
	रा.वा बैंक विशेष बचत खाता	रु.५०००	५.००
	रा.वा बैंक सुनौलो बचत खाता	रु.५०००	५.००
	रा.वा बैंक डायमण्ड बचत खाता	रु.५०००	५.००
	कर्मयोगी बचत खाता	रु.५०००	५.००
	महालक्ष्मी बचत खाता	रु.५०००	५.००
	छुनामुना बचत खाता	न्यूनतम निकषे रु.५००	५.००
	शिक्षक बचत खाता	रु.५००	५.००
	नेपाल सरकार पेन्सनर बचत खाता	०	५.००
	रा.वा बैंक पेन्सनर बचत खाता	०	५.००
	सामाजिक सुरक्षा बचत खाता	०	५.००
	सशस्त्र प्रहरी बचत खाता	०	५.००
	प्रहरी बचत खाता	०	५.००
	युनिभर्सिटी पेन्सन बचत खाता	०	५.००
	नेपाल दूरसंचार पेन्सनर बचत खाता	०	५.००
	कृषि अनुसन्धान पेन्सनर बचत खाता	०	५.००
	वीधायु बचत खाता	रु.१०००	५.००
	मुआवजा बचत खाता	०	५.००
	मुकम्पिडीत राहत बचत खाता	०	५.००
	रा.वा बैंक कर्मचारी बचत खाता	रु.१००	५.००
	नेपाल आर्मी कर्मचारी बचत खाता	०	५.००
	तलवी बचत खाता	०	५.००
	रा.वा बैंक समृद्धि बचत खाता (*)	रु.१०००० (रा. वा. बैंकको तर्फबाट जम्मा गरी दिने)	५.००
२	छोरी सुरक्षा बचत खाता (कर्णाली)	०	५.००
	बचत निकषे (विदेशी मुद्रामा)		
	अमेरिकी डलर	अमेरिकी डलर USD २००	१.५
	युरो	युरो EURO २००	०.७५
	अन्य मुद्रामा	USD २०० बराबर	०.७५
३	मुद्दती निकषे (स्वदेशी मुद्रामा)		
	साधारण मुद्दती निकषे		
	३ महिना देखि ३ वर्षसम्म	रु.५०००	व्यक्तिगत ६.०० संस्थागत ५.००
	रा.वा.बैंक विशेष मुद्दती निकषे		
	३ महिना देखि १ वर्षसम्म	रु. ५० हजार	व्यक्तिगत ६.०० संस्थागत ५.००
	१ वर्ष देखि ५ वर्षसम्म	रु. ५० हजार	व्यक्तिगत ७.२५ संस्थागत ६.५० संस्थागत नविकरण ६.६०
	रा.वा बैंक मुद्दती निकषे (राष्ट्रिय गौरव आयोजना प्रभावितहरूका लागि मात्र)	रु.५०००	७.२५
	३ महिना देखि २ वर्षसम्म		
	कर्मचारी विमा/खजान्ची जमानत		७.२५
	रा.वा.बैंक अक्षयकोष मुद्दती निकषे ५ वर्ष	रु. ५० हजार	६.५०
४	मुद्दती निकषे (विदेशी मुद्रामा)		
	१ वर्ष देखि २ वर्षसम्म		
	अमेरिकी डलर	आपसी समझदारीमा	
	युरो	आपसी समझदारीमा	
	अन्य मुद्रामा	आपसी समझदारीमा	
५	चलती निकषे (विदेशी मुद्रामा)		
	अमेरिकी डलर	USD ५००	
	युरो	EURO ५००	
	अन्य मुद्रामा	USD ५०० बराबर	
६	कल निकषे (स्वदेशी मुद्रामा)	आपसी समझदारीमा	१.५०
७	कल निकषे (विदेशी मुद्रामा)		
	अमेरिकी डलर	१.७५	
	युरो	०.७५	
	अन्य मुद्रामा	०.७५	
नोट:	विद्यार्थी बचत खाता खोल्दा शुन्य मौज्जातमा खोल्न सकिनेछ । कर्मयोगी बचत खाता २० वर्ष उमेर पुगेका नेपाली नागरिकले खोल्न सक्नेछन् । महालक्ष्मी बचत खाता खोल्दा लकर शुल्कमा २५ प्रतिशत छुट हुनेछ । छुनामुना बचत खाता १८ वर्षमुनिका नाबालकको नाममा मात्र खोल्न सकिने र १८ वर्ष उमेर पुगेपछि मात्र चेकबुक, ATM Card प्रदान गरिनेछ । *नेपाल सरकारको खोली बैंक खाता अभियान, २०७६ अनुसार अन्य बैंक तथा वित्तीय संस्थामा खाता नभएका व्यक्तिहरूका लागि मात्र । २०७६ चैत्रदेखि लकडाउन (Lockdown) अवधिभरमा Matured भएका मुद्दती निकषेहरूलाई ग्राहकले जुनसुकै माध्यम (Example , Email, Fax etc.) बाट नविकरण गर्न अनुरोध गरेमा बैंकले मुद्दती निकषे नविकरण गरिदिनेछ ।		

कुमारी बैंक लिमिटेड शाखा कार्यालय, नेपालगञ्जका तपसिलमा उल्लिखित ऋणीलाई ऋणकर्जा चुक्ता भुक्तान गर्ने ३५ दिने सूचना ।

यस कुमारी बैंक लिमिटेड नेपालगञ्ज धम्बोजी स्थित शाखा कार्यालयका तपसिलमा उल्लिखित ऋणीले प्राप्त गरेको ऋण कर्जाको बैंकलाई समय समयमा तिर्नु बुझाउनु पर्ने साँबा, व्याज आदि चुक्ता भुक्तान गर्न पटक पटक लिखित एवं मौखिक रूपमा सूचना गरी तर ताकेता गर्दा समेत ऋणकर्जा चुक्ता भुक्तान गर्ने तर्फ कुनै चासो नदेखाई वेवास्ता गरेकोले ऋणकर्जा चुक्ता भुक्तान गर्न यो ३५ दिने सार्वजनिक सूचना जारी गरिएको छ । यो सूचना प्रकाशित भएको मितिले ३५ (पैंतिस) दिन भित्र यस कार्यालयमा सम्पर्क राखी प्राप्त ऋणकर्जाको सम्पूर्ण साँबा, व्याज आदि चुक्ता भुक्तान गर्नुहोला । अन्यथा ऐन कानून बमोजिम धितो लेखिदिएको चल अचल श्रीसम्पत्तिहरू लिलाम बिक्री गरी बा अन्य कानूनी कारवाही अवलम्बन गरी बैंकको लेना रकम असुल उपर गरिनुका साथै कर्जा सूचना केन्द्र लिमिटेडको काबो सूचिमा नाम समावेश गरिने व्यहोरा समेत यसै सूचनाबाट जानकारी गराइएको छ । साथै तपसिलमा उल्लिखित ऋणीले प्राप्त गरेको ऋणकर्जाको सूरक्षक वापत व्यक्तिगत जमाना दिने व्यक्तिलाई समेत उपरोक्त व्यहोरा अवगतार्थ अनुरोध गर्दै म्याद भित्र कर्जा भुक्तानी गर्नु गराउनु हुन सूचित गरिएको छ । अन्यथा तहानलाई समेत कर्जा सूचना केन्द्र लिमिटेडको काबो सूचिमा नाम समावेश गरिने व्यहोरा यसै सूचना बाट जानकारी गराइएको छ ।

- तपसिल
- ऋणीहरूको विवरण :
- हस्तबहादुर बैगाँरको नाती, मानबहादुर बैगाँरको छोरा, जिल्ला बर्दिया, गुलरिया न.पा. वडा नं. ०८ बस्ने शुसिल कुमार बैगाँर (ना.प्र.नं. २९ जाँरि मिति २०५७/०१/१२, जिल्ला प्रशासन कार्यालय, बर्दिया)१ र दोबारी थारु को छोरी, मानबहादुर बैगाँरको बुहारी, शुसिलकुमार बैगाँरको पत्नी, कपिलवस्तु जिल्ला, मोतीपुर गा.वि.स.वडा नं ०९ स्याई ठेगाना भई हाल बाँके जिल्ला, कोहलपुर वडा नम्बर ०३ बस्ने पवित्रा चौधरी.....१ समेत जना ...२ ।
- धितो सुरक्षणको विवरण :
- ऋणी सुसिल कुमार बैगाँरको नाममा दर्ता कायम रहेको जिल्ला बर्दिया गा.वि.स.ताराताल वडा नं. ४ स्थित किता नं.३७८ को जग्गा क्षेत्रफल १९८.०९ ब.मी.जग्गा तथा सोको सम्पूर्ण सिगलगापातहरू समेत ।
 - धनी कुमारी बैंक (साविक देव विकास बैंक) र शुसिल कुमार बैगाँर र पवित्रा चौधरी ऋणी कायम भई भेरी अञ्चल यातायत व्यवस्था कार्यालयमा दर्ता रहेको ईन्जिन नं. 497TC73EUY821596 , चेसिस नं. MAT752002F8E13351 सवारी नं. भे.१ ख.२०४९ को TATA MOTERS ULTRA 34+1 ।
 - धनी कुमारी बैंक (साविक देव विकास बैंक) र शुसिल कुमार बैगाँर ऋणी कायम भई भेरी अञ्चल यातायत व्यवस्था कार्यालयमा दर्ता रहेको ईन्जिन नं. E083924 चेसिस नं. MDHFACD0G7307711 सवारी नं. भे.१ च. २४५६ को DATSUNREDI GO T(O)

राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक लि. केन्द्रीय कार्यालय

कर्जाको ब्याजदर, २०७७ असोज ०१ (17st September, 2020) देखि लागू हुने

कर्जाको ब्याजदर (वार्षिक)

कर्जाको प्रकारहरू (Loan Product)	प्रिमियम दर % (Premium Rate %)
चालुपूजी कर्जा	
ओभरड्राफ्ट*	१.२५ देखि ३.२५
हाइपोथेकेशन*	१.२५ देखि ३.२५
धितो कर्जा (Pledge Loan)	१.७५ देखि ३.२५
आवधिक कर्जा	
औद्योगिक/व्यापारीक	१.२५ देखि ३.२५
हाउजिग/ रियल स्टेट	२.०० देखि ३.२५
सून कर्जा	३.२५
सरकारी सुरक्षणपत्रको धितोमा जाने कर्जा	०.२५ देखि १.०० (कुपन दरमा कम नहुने गरि)
मुचुती रसिदको धितोमा जाने कर्जा	कुपन + २.०
प्राथमीकता प्राप्त क्षेत्र कर्जा	१.२५ देखि ३.००
विपन्न वर्ग कर्जा	
व्यक्तिगत	१.२५
संस्थागत	
थोक कर्जा	१.२५ देखि ३.२५
प्रत्यक्ष कर्जा	१.२५ देखि ३.२५
सहूलियत पूर्ण कर्जा	१.२५
कृषि कर्जा (सहूलियत वाहेकको)	१.२५ देखि ३.२५
टि.आर / आयात कर्जा	१.०० देखि २.००
निर्यात कर्जा	१.००
निर्यात पुनरकर्जा	ने.रा.बैंकको निर्देशानुसार
हायरपचेज कर्जा	२.५ देखि ३.२५
पुनरकर्जा	१.०० देखि ३.०
निर्माण व्यवसाय कर्जा	१.५० देखि ३.२५
घर कर्जा	
५ वर्षसम्म	१.५० देखि २.००
१० वर्ष सम्म	२.०० देखि २.५०
१५ वर्ष सम्म	२.५० देखि ३.००
महालक्ष्मी घर कर्जा	
१० वर्ष सम्म	१.५० देखि २.००
१५ वर्ष सम्म	२.०० देखि २.५०
गाडी कर्जा	
विद्युतीय सवारी साधन कर्जा	१.५० देखि ३.२५
पेन्सनर कर्जा	२.००
पेशाकर्मी कर्जा	२.००
शिक्षक कर्जा	३.००
राष्ट्रसेवक कर्जा	३.००
शैक्षिक कर्जा	२.०० देखि ३.२५
शेयरको धितोमा जाने कर्जा	१.५० देखि ३.००
मोर्टगेज कर्जा (Mortgage Loan)	२.०० देखि ३.२५
व्यक्तिगत कर्जा	२.०० देखि ३.२५
सहवित्तियकरण कर्जा	सम्झौता अनुसार

बैंक जमानत दावी भुक्तानीमा तत्काललागु रहेको अधिकतम ब्याजदर लागू हुनेछ ।
असार महिनाको आधार दर (Base Rate) ५.८०%
* सम्बन्धित पैसा मित्रै ब्याज चुक्ता गरेमा ०.५०% छुट हुने ।
आधार दरमा उल्लिखित प्रिमियम दर जोडेर कर्जाको ब्याजदर कायम गरिनेछ ।
आधार दर परिवर्तन भए अनुसार कर्जाको ब्याजदर पनि परिवर्तन हुनेछ ।

सम्पादकीय

अवधारणा नेपालले आफ्नो आन्तरिक उत्पादन र अर्थतन्त्र बलियो नबनाएसम्म डब्लूटीओबाट नेपालले कुनै फाइदा लिन नसक्ने देखिन्छ ।

कोरोना बिमाका नाउँमा बल्ल ग्रामीण तहसम्म बिमा साक्षरताको विकास भइरहँदा यसमा आइपरेका भ्रमेराले समग्र बिमा क्षेत्रकै सम्भावित बजार भने खुम्चाउने देखिन्छ ।

कोरोना बिमाको विवाद

नेपालमा कोभिडको महामारी सुरु नहुँदै पहिलो लकडाउनका बेला सुरु गरिएको कोरोना भाइरस (कोभिड-१९) सम्बन्धी बिमा योजना सुरुवातदेखि नै विवादमा पर्दै आएको छ । वैशाख पहिलो साता बिमा समितिका अध्यक्ष चिन्जीवी चापागाईं आफैले कोरोनाको पहिलो बिमालेख खरिद गरी औपचारिक सुरुआत गरेको यो योजना सिद्धान्ततः गलत पृष्ठभूमिमा अधि सारिएको देखिन्छ । नेपालमा कोरोना महामारीले कुन रूप लिन्छ र कतिसम्म संक्रमित हुन्छन् भन्ने स्वास्थ्य मन्त्रालयले समेत आकलन गर्न नसकिरहेका बेला सस्तो लोकप्रियताका लागि ल्याइएको यो योजनाले अन्ततः बिमा कम्पनीलाई मात्र नभई नियामक निकाय बिमा समिति र समग्रमा सरकारलाई नै निलुन न ओकलनुको अवस्थामा पुऱ्याएको छ ।

पछिल्लो समय बिमा दावी बढिरहेको छ भने कम्पनीहरूले कहिले निजी प्रयोगशालाको पीसीआर रिपोर्टलाई मान्यता नदिने त कहिले उपचार खर्चका आधारमा मात्र भुक्तानी दिनेजस्ता निर्णयहरू भइरहेका छन् । कुनै निर्णय सर्वसाधारणको चर्को आलोचनापछि फिर्ता पनि भइरहेका छन् भने यसअघि बिमा कम्पनीहरूले पटकपटक बिमालेख जारीमा रोक लगाएको अवस्था पनि यहाँनै स्मरणिय छ । सुरुवातमा कोरोना भाइरस महामारीको रूपमा आएको र सानो रकमबाट संक्रमणमा परेका व्यक्तिलाई आर्थिक सहयोग होस् भन्ने उद्देश्यले बिमालेख जारी गरिएको बिमा समितिको भनाइले धेरै उत्साहित पनि भए । तर, सामान्यतया महामारीको बिमा हुँदैन भन्ने बिर्सनु नै समितिको सबैभन्दा ठूलो गल्ती थियो । महामारीबाट हुने क्षतिको आकलन गर्न नसकिने र पुनर्विमा कम्पनीहरूले पनि यस्तो जोखिम नलिने भएकाले बिमा कम्पनीहरूले महामारीको बिमा गर्दैनन् । यही सर्वमान्य सिद्धान्तविरपरित सुरु गरिएको कोरोना बिमा लेखको दावी भुक्तानीमा विवाद भएपछि यसको सिंकार समग्र बिमा क्षेत्र भएको छ । त्यसै पनि बिमा कम्पनीले भुक्तानीमा भ्रमेला गर्ने भन्दै आलोचनमात्रै भइरहेको पृष्ठभूमिमा कोरोना बिमाले मलजल गरेको देखिन्छ ।

कोरोना बिमाको अभ्यास हेर्दा आकर्षक लागे पनि आफैमा किन गलत थियो भने सुरुवाती चरणमा कोरोना भाइरस संक्रमण पछिको उपचार सरकारले गर्दै आएको थियो र राज्यले यसलाई आफ्नो जिम्मेवारीकै रूपमा स्वीकार पनि गरेको थियो । तर, संक्रमित व्यक्तिको आर्थिक स्थितिलाई ध्यान दिएर बिमालेख जारी गरिएको लोकप्रियतावादी मनोविज्ञानको परिणाम भयावह भएको छ र यसले समग्र बिमा कम्पनीको विश्वसनियता नै संकटमा पारेको छ । यद्यपि, कोरोना बिमाले एक प्रकारको सामाजिक जागरण भने ल्याएको छ । बिमा गर्नुपर्छ भन्ने चेतनाको विकास सहरी रैथाने र कर्पेट हाउसमात्र नभई स्थानीय तहमार्फत गाउँगाउँमा भएको देखिन्छ । तर, कोरोना बिमाका नाउँमा बल्ल ग्रामीण तहसम्म बिमा साक्षरताको विकास भइरहँदा यसमा आइपरेका भ्रमेराले समग्र बिमा क्षेत्रकै सम्भावित बजार भने खुम्चाउने देखिन्छ ।

कोरोना बिमाको बढ्दामीको दोष बिमा कम्पनी र बिमा समितिलाई मात्र जर्दिन किनकी यसलाई प्रवर्द्धन गर्ने सरकार नै थियो । बजेटमा नै घोषणा गरी सामूहिक बिमा गर्दा ५० प्रतिशत अनुदान दिने व्यवस्था घोषणा सरकारले नै गरेको हो भने जब संक्रमण समुद्रथरास्तरमा बढ्दै गयो र बिमा दावी पनि सोही अनुपातमा बढ्न थाल्यो तब एकपछि अर्को सर्त राख्न थालिएको छ । कतिपय कम्पनीले त बिमालेख जारी गर्न नै बन्द गिरिस्कैको अवस्था पनि छ । यसरी मूलतः बिमा समितिले बिमालेख सुरु गर्ने बेलामा नै पर्याप्त अध्ययन नै नगरेको र सस्तो लोकप्रियता खोज्दा तथा सरकारले पनि यसलाई मलजल गर्दा अहिले भने समस्या आएको देखि सकिन्छ ।

टिप्पणी विश्वव्यापी रूपमा कोरोनाको सन्त्रासले महामारीको रूप लिएको छ, जसले गर्दा संसारभरि सन्त्रास बनिरहेको कोरोना महामारीले सबैलाई च्याप्यैछ ।

कोरोनाको महामारीमा बेरोजगारी

हाम्रो देशमा प्रत्येक वर्ष काम गर्ने उमेर पुगेर बजारमा श्रम गर्न ठाउँ खोज्न निस्कने जनसंख्या भन्दा ५ लाख रहेको अनुमान गरिएको छ । तर, देशसँग यसको एकचोटीलाई पनि सहज ढंगले रोजगारी उपलब्ध गराउने आर्थिक गतिविधि छैन । पछिल्लो समय अपनाइएको बजारमैत्री आर्थिक नीति अर्थात् उदारिकरणका कारण सेवा क्षेत्रमा रोजगारीका अवसर बढेको भए पनि त्यसले कुल आर्थिक कारोबार र गार्हस्थ्य उत्पादनमा दिने योगदानका तुलनामा सिर्जना गर्ने रोजगारीको दर निकै कम छ । मूलतः कृषि

बजारसँगको प्रतिस्पर्धामा टिक्न नसकेर भएका कतिपय उद्योग पनि बन्द हुँदै गएका छन् भने नयाँ उद्योगका रूपमा जति पनि आएका छन्, तिनमा पार्टिजुर्जा ल्याएर जोडजाड पर्ने एसिम्ब्लड उद्योगको संख्या बढी छ । यस्ता उद्योगले रोजगारी एकदम कम मात्र सिर्जना गर्छन् । यसले गर्दा पनि देशमा काम गर्ने उमेर भएर, आदश, अर्घदश र दक्ष श्रमिकहरू, जो बजारमा कामको खोजीमा आउँछन्, तिनले सहज रूपमा काम पाइरहेका हुँदैनन् । यसको प्रतिबिम्ब थोरै संख्यामा खुलेका जागिरमा पर्ने आवेदनहरूले पनि बारम्बार देखाएका छन् । कुनै पनि देशमा बेरोजगारी दर बढ्नु गलत आर्थिक नीतिको प्रतिफल हो । मुलुकमा लामो समयदेखि आर्थिक क्रियाकलापमा सुस्तता आएको छ । अपितु सरकारले आफ्नो विकास बजेटसमेत राम्रोसँग खर्च गर्न सकेको स्थिति पनि छैन ।

नेपालीहरूले विदेश या स्वदेशबाट कमाएका पैसाहरूबाट बचत भएको रकम अनुपादक क्षेत्रमा खर्च गर्ने क्रम बढ्दो छ । यसमा खासगरी घरजग्गा खरिद र उपभोग्य वस्तुमा बढी खर्च गर्ने, बचत कम गर्ने तथा उद्योगधन्दाका काम लागानी नगल्ले पनि रोजगारी सिर्जना हुन सकेको छैन । नेपालको छिमेकी देश भारतमा करिब २ सय वर्षदेखि नेपालीको रोजगारीको मुख्य गन्तव्य भारत रहिआएकोमा पछिल्लो समय खाडी क्षेत्रका देश र मलेसिया तथा कोरियासमेत यसमा थपिएका छन् । तर, ती गन्तव्य कठिन श्रमका क्षेत्र हुन् । यसैले पनि युवाहरू सकेसम्म देशभित्रै रोजगारी खोज्न प्रेरित हुन्छन् । सरकारी जागिर सम्पत्त्येको सहज गन्तव्य हुने नै भयो । काम गर्ने उमेर समूहका श्रम बजारमा प्रवेश गर्नेहरूलाई कसरी देशको श्रमबजारमा समाहित गर्न सकिन्छ भन्ने नीतिगत हस्तक्षेप गर्न हिलो गर्न

हुँदैन । यसले सामाजिक असन्तुष्टिको विकराल स्वरूप ग्रहण गर्दै नीति निर्माण तहमा बस्ने अधिकारीहरूले सोच, विचार गर्न हिला भइसकेको छ । हाम्रो देशमा विगतका वर्षहरूलाई अध्ययन गर्ने हो भने बेरोजगारीको संख्या अत्याधिक बढेको छ । मुलुकको १२ वर्षअघि सन् २००८ मा २.८ प्रतिशत रहेको बेरोजगारी संख्या दर बढेर अहिले अर्थात् पछिल्लो समयमा ११.४ प्रतिशत पुगेको छ । यसलाई केन्द्रीय तथ्यांक विभागले सार्वजनिक गरेको श्रमशक्ति सर्वेक्षण-२०१९ अनुसार पुगेको घोषणा गरेको थियो । नेपाल सरकारको तथ्यांक विभागले सार्वजनिक गरेको श्रमशक्ति सर्वेक्षणअनुसार अहिले मुलुकमा ९ लाख ८ हजार नेपाली बेरोजगार छन्, जसमध्ये ५ लाख ११ हजार पुरुष र ३ लाख ७ हजार जना महिला रहेका छन् । यी बेरोजगारहरूमध्ये हाल श्रम बजारमा ८० लाख नेपाली उपलब्ध छन् । यसका साथसाथै बेरोजगारीको दर सन् १९९८ मा जम्मा १.९ प्रतिशत मात्र थियो । देशमा १५ वर्षभन्दा बढी उमेरका २ करोड ७ लाख ४४ हजार जनसंख्या छ, जसमध्ये ७९ लाख ९४ हजारको संख्यामा श्रमशक्ति बजारमा उपलब्ध रहेको अनुमान छ । यीमध्ये करिब ४३ लाख वैदेशिक रोजगारीमा रहेको तथ्यांक छ । बाँकी श्रमशक्तिबाट मुलुकमा रोजगारी पाएका ६२.२ प्रतिशत अनौपचारिक क्षेत्रमा कार्यरत छन् । तसर्थ केन्द्रीय तथ्यांक विभागका अनुसार श्रमशक्तिभन्दा बाहिरको संख्या १ करोड २७ लाख ५० हजार रहेको छ । त्यसमध्ये ८५ लाख महिला र ४२ लाख ५० हजार पुरुष छन् । अतः मुलुकमा ७० लाख ८६ हजार रोजगारीमध्ये २५ लाख ४० हजार महिला र ४४ लाख ४६ हजार पुरुष छन् ।

विश्वव्यापी रूपमा कोरोनाको सन्त्रासले महामारीको रूप लिएको छ, जसले गर्दा संसारभरि सन्त्रास बनिरहेको कोरोना महामारीले सबैलाई च्याप्यैछ । यसमा नेपाल पनि अडुठो रहन सकेको छैन । आम मानवजीवन र सभ्यतामाथि धावा बोलिरहेको यस प्रकोपको हालसम्म ब्रह्माण्डभरिका धेरै विज्ञान र वैज्ञानिकहरू अहोरात्र खटिए पनि कुनै पनि वैज्ञानिक औषधि तथा उपचार पद्धति भने अहिलेसम्म प्रमाणित हुन सकेको छैन । तथ्यांकलाई अवलोकन गर्ने हो भने सबैभन्दा बढी ज्यान गुमाउनेमा ४१ देखि ६० वर्ष उमेर समूहका ७९ जनाको मृत्यु भएको छ । त्यस्तै, १९ वर्षदेखि ४० वर्ष उमेर समूहका २९ जनाको मृत्यु भएको छ र बाँकी ९५ जना भने विभिन्न उमेर समूहमा परेका छन् । यही रफ्तारमा कोरोनाको संक्रमण बढ्ने हो भने देशको स्वास्थ्य पूर्वाधारले नधान्ने निश्चिततायः छ । यसकारण सरकारले सम्भावित जोखिमलाई ख्याल राखेर पूर्वाधारहरूको जोहो गर्न हिलो भइसक्यो । अरु देशहरूको अस्पताल उपचार पद्धति र पूर्वाधार राम्रो भएकैले वृद्धावृद्धाहरू, अरू जोखिममा भएकाहरूको पनि जीवन जोगिएको छ । तर, यस्तो किसिमको स्थिति हाम्रो देशमा हुन सकिरहेको अवस्था भने छैन । यसर्थ ज्यान गुमाएकाकामध्ये धेरैमा कोरोना भाइरससम्बन्धी नै जटिलता पाउनु, देशमा निको हुने दर दक्षिण एसियामै कम हुनु र समूहगत परीक्षण नगरी निषेधाज्ञाको एक साता वितिसकेको र अर्को साता पनि सुरु भइसकेको अवस्था छ । हाल देशको कुल मृत्युदर अन्यत्रको जस्तै ०.५ प्रतिशत छ । विश्वभर भन्दा ४.७, अमेरिकाको ५.१, भारतको २.३५, श्रीलंकाको ०.४ हुँदा नेपालको भन्दा १ प्रतिशत छ । यस्तै निको हुने दर पनि नेपालको दक्षिण एसियामै कम छ ।

कारोबार सञ्जाल

follow us on Twitter @karobar_daily

हजारको एटा नोट देख्ने नहुने, अर्बको चाड देख्ने नसक्ने । लुलुकारो हात समाएर हलकडी लाउने, ठूलाबडाको खुट्टा समाएर आचमन गर्ने । हाम्रो आँखाहरू !

-देवेन्द्र कोइराला

बयलगाडा चढेर अमेरिका पुग्दिन भनेर गणतन्त्रको खाँसिउट्टी गर्ने उही ओलीलाई गणतन्त्रको साँचो सुमिएर नतिजा सुखद खोज्नु हाम्रो मुर्खता हो ।

-आनन्द अधिकारी

प्रिय गोविन्द केसी, फेरि भन्छु, असन त्याग्नू । मलाई तपाईंति हैन, यो शासकप्रति एकरति विश्वास छैन । म गलत हुनभन्दा अघि तपाईं बाँच्नु ! टैगोरले गान्धीलाई गाली गर्थे र, नैतिक दबाव दिइसु भनेर । म जनातले पनि यसै भन्छु है ।

-डा. रामेश कोइराला @RaameshKoerala

धेरै भन्दा-भन्दा, सुन्दा-सुन्दा वाक्क दिक्क लागे पनि, जीवन त अमूल्य छ है । यो सब काम, कमाई सब जीवन जिउन सजिलो होस् भनेरै हो । ति काम पनि महत्त्वपूर्ण छन् तर आफ्नो र आफ्नाको लागि भए पनि सुरक्षित बसौं ।

-डा. लुना भट्ट शर्मा @Lunabs8

अर्थसूक्ति
 कम्पनिजसको सिद्धान्तलाई एउटा वाक्यमा संक्षेपमा भन्न सकिन्छ : निजी सम्पत्तिको समर्पित ।
 - कार्ल मार्क्स

वित्तिका

विकासको नाममा

विकास-निर्माणका आयोजनाहरू सम्पन्न नहुँदै राज्यबाट हुने रकम विनियोजन गर्ने परिपाटीले विकास बजेटको चरम दुष्प्रयोग हुने गरेको छ । आवश्यकताको गहिरो अध्ययन, अनुसन्धान नै नगरी आयोजनाहरूमा वर्ग तथा समुदाय सेवाबाट वञ्चित हुन पार्ने गरेको देखिन्छ । त्यस्तै पुगेका छन् । यिनीहरू सेवाबाट वञ्चित भए पनि विकासका नाममा बस्मल्टुर्न गर्न पल्केकाहरू रकम विनियोजन गरी आरामले बसेको पाइन्छ । यसरी विकास-निर्माणका कार्यहरू अझै रहेको छ । आरामले बसेको पाइन्छ । यसरी विकास-निर्माणका कार्यहरू सम्पन्न नगरी आएको बजेट अर्कोतर्फ खर्च गर्न पल्केकाहरूको पहिचान गरी कानुनी कारवाही नभएसम्म यस्ता गतिविधि अझै मौलाउँदै जाने देखिन्छ । यस्ता गतिविधि निश्चित ठाउँमा मात्र नभई देशका अधिकांश ठाउँहरूमा जरा गाडेर बसेको देखिन्छ ।

विकास-निर्माण कार्य समयमै सम्पन्न नावार्दी हिमाली तथा पहाडी क्षेत्रमा भूशूय, बाढी, पहिरो तथा तराई क्षेत्रमा हुने दुबानले अति प्रभावित बनाएको छ । राज्यले विकास निर्माणका लागि पर्याप्त रकम विनियोजन गरे तापनि स्थानीय तहसम्म विकासले तीव्रता नपाउनुको मुख्य कारण टेक्नापड्ड तथा कामिसनको चक्करलाई लिन सकिन्छ । वर्षौंपिच्छे विकास-निर्माणको नाममा बजेट विनियोजन हुँदा पनि परिणाम आउन नसक्नु हुँदै गरेका कामहरूले तीव्रता नपाउनु तथा टेक्नापड्डको नाममा राजनीति गर्ने परिपाटीले विकास-निर्माणका कार्यहरू अझै रहेको देखिन्छ । त्यस्तै टेक्नापड्ड तथा कामिसनको चक्करमा बिनाअध्ययन-अनुसन्धान तथा योजना तर्जुमा नगरी हलुवाको भरमा रकम विनियोजन गर्ने परिपाटीले पनि निश्चित ठाउँ तथा समुदाय सेवाबाट वञ्चित रहेको पाइन्छ ।

यस्ता गतिविधि खुलेयाम भइरहेको

पहिरोपीडित पुनःस्थापना योजना बनाउन समिति गठन

कारोबार संवाददाता
काठमाडौं, ३० भदौ

पहिरो पीडितको पुनःस्थापना र स्थानान्तरणको कार्ययोजना बनाउन राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणका प्रमुख कार्यकारी अनिल पोखरेलको संयोजकत्वमा एक समिति गठन गरिएको छ।

सिन्धुपाल्चोक लगायतका जिल्लामा पहिरोको जोखिम रहेका बस्तीको भौगर्भिक अध्ययन, पहिरो तथा बाढीबाट विस्थापितको पुनःस्थापना र आगामी दिनमा जोखिमन्यूनीकरणका लागि गर्नुपर्ने समन्वयलगायतका कार्यबारे बृहत् छलफलपछि समिति गठन गरिएको हो। छलफलमा राष्ट्रिय पुनर्निर्माण प्राधिकरणका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत सुशील ज्ञवालीको अध्यक्षतामा भर्चुअल माध्यमबाट भएको छलफलमा विपद् जोखिमन्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन, भू-संरक्षण तथा आवाससँग सम्बन्धित सरकारी निकायका प्रमुख तथा प्रतिनिधि, सिन्धुपाल्चोकका जन्मप्रतिनिधि एवं विपन्न क्षेत्रका विज्ञको सहभागिता थियो।

समितिमा राष्ट्रिय पुनर्निर्माण प्राधिकरणका सम्बन्धित सहसचिव, सिँचाई विभागका उपमहानिदेशक, वन तथा भू-संरक्षण विभागका उपमहानिदेशक, सहरी विकास तथा भवन निर्माण विभागका उपमहानिदेशक, जल तथा मौसम विज्ञान विभागका उपमहानिदेशक, राष्ट्रिय विपद् जोखिमन्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणका सम्बन्धित सहसचिव, सिन्धुपाल्चोक जिल्ला समन्वय समिति प्रमुख, प्रदेश सरकारको सम्बन्धित मन्त्रालयका प्रतिनिधि एवं सिन्धुपाल्चोक जिल्लाका प्रमुख

जिल्ला अधिकारी रहेका छन्। समितिले १५ दिनभित्र जोखिम बस्तीको पहिचान गर्नेछ भने संरक्षण गर्न सकिने बस्तीका लागि संरक्षणसम्बन्धी कार्ययोजना बनाउनेछ। त्यसैगरी, बस्ती स्थानान्तरण गर्नुपर्ने भए सुनिश्चित स्थानसहित त्यसको कार्यान्वयन र कार्ययोजना पनि प्रस्ताव गर्नेछ। साथै, त्यसका लागि आवश्यक बजेट एवं त्यसको स्रोत, जनशक्ति, विद्यमान कानुनी व्यवस्था र एकीकृत प्राविधिक निर्देशिका पनि तयार गर्नेछ।

त्यस्तै, समितिले यसका लागि संविधानमा तोकिएको तहगत सरकारी जग्गाहरूको आधारमा कार्य विभाजन गर्न पनि सिफारिस गर्नेछ। भदौ पहिलो साता मन्त्रपरिषद्ले हालैका बाढी तथा पहिरोबाट विस्थापित बस्तीको स्थानान्तरणको काम गृह मन्त्रालयको संयोजनमा सहरी विकास मन्त्रालय र राष्ट्रिय पुनर्निर्माण प्राधिकरणले गर्ने निर्णय गरेकाले त्यसका लागि प्रष्ट कार्ययोजना समन्वयमा पनि सुझाव दिनेछ। समितिले तयार गरेको यस्तो एकीकृत कार्ययोजना राष्ट्रिय विपद् जोखिमन्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणको कार्यकारी समितिको बैठकमा प्रस्तुत हुनेछ।

राष्ट्रिय पुनर्निर्माण प्राधिकरणका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत सुशील ज्ञवालीले प्राकृतिक प्रकोपसँग जोडिएका क्षेत्रमा काम गर्ने निकायबीच बृहत् समन्वयको आवश्यकता देखिएकाले छलफल आयोजना गरिएको बताए। सहरी विकास मन्त्रालयका सचिव मधुसूदन अधिकारीले राष्ट्रिय विपद् जोखिमन्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत सुशील ज्ञवालीले प्राकृतिक प्रकोपसँग जोडिएका क्षेत्रमा काम गर्ने निकायबीच बृहत् समन्वयको आवश्यकता देखिएकाले छलफल आयोजना गरिएको बताए। सहरी विकास मन्त्रालयका सचिव मधुसूदन अधिकारीले राष्ट्रिय विपद् जोखिमन्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत सुशील ज्ञवालीले प्राकृतिक प्रकोपसँग जोडिएका क्षेत्रमा काम गर्ने निकायबीच बृहत् समन्वय गर्नु उपयुक्त हुने धारणा राखेका थिए।

भेडेटारका होटल व्यवसायीले भोलिदेखि होटल सञ्चालन गर्ने

धनकुटा, ३० भदौ (कास): सरकारले कोरोना भाइरस संक्रमण कम गर्न भन्दै लकडाउन गरेसँगै बाह्य पर्यटकको आगमन ठप्प भएपछि भेडेटारका होटल व्यवसायीले व्यवसाय सञ्चालन गर्न माग गर्दै धनकुटा जिल्ला प्रशासन कार्यालय, जिल्ला प्रहरी कार्यालय धनकुटा र सरोकारवाला निकायमा ज्ञापन पत्र बुझाएका छन्।

बन्द छन् भने नेपाल भ्रमण वर्ष २०२० लाई लक्षित गर्दै होटलमा लगानी बढाएका यहाँका व्यवसायीलाई करोडौं रूपैया घाटा भएको अध्यक्ष धनकुटा र सरोकारवाला निकायमा ज्ञापन पत्र बुझाएका छन्।

राईको भनाइ छ। यहाँका व्यवसायीहरूले भ्रमण वर्ष लक्षित गर्दै सञ्चालनमा ल्याउने भनेका धेरै कार्यक्रम स्थापित गरिसकेका छन्। सरकारले होटल सञ्चालन गर्न अनुमति नदिए पनि असोज १ देखि आफै सुरक्षा विधि अवलम्बन गरी होटल व्यवसाय पूर्णरूपमा सञ्चालन गर्ने र त्यो हुन नदिए आन्दोलनमा उत्रिने एसोसिएसनले जनाएको छ।

काबेली सिमेन्ट इन्डस्ट्रिजमा आगलागी

भापा, ३० भदौ (कास): भापाको हल्दीवारी गाउँपालिका-३ मा १५ दिन अघिदेखि सञ्चालनमा आएको काबेली सिमेन्ट इन्डस्ट्रिजमा मंगलबार राती आगलागी भएको छ। आगलागीबाट सिमेन्ट उद्योगको पावर हाउसमा क्षति पुऱ्याएको उद्योगका सञ्चालक सुमन मेनालीले बताए। आगलागीको कारण खुल्न नसके पनि चट्ट्याडले हुनसक्ने अनुमान गरिएको छ। आगलागीबाट २ करोड रूपैया बराबरको क्षति भएको प्रारम्भिक अनुसन्धानले देखाएको मेनालीले जनाए। "अहिलेसम्मको अनुसन्धानलाई हेर्दा २ करोड बराबरको क्षति भएको देखिएको छ" मेनालीले भने, "त्योभन्दा कम पनि हुनसक्छ धेरै नि हुन सक्छ।" आगलागी भएसँगै भद्रपुर र विर्तामोड नगरपालिकाबाट आएका र वटा वारुणयन्त्र र स्थानीयको

सहयोगले आगो नियन्त्रण गरिएको जनाइएको छ। भापाका युवा व्यवसायीको करिब ६० करोड रूपैयाँको लगानीमा स्थापित उद्योगले १५ दिन अघिदेखि उत्पादन सुरु गरेको थियो। उद्योगले बजारमा उत्पादन ल्याउन सुरु गर्नुपूर्व नै लकडाउन खेप्नु परेको थियो। कोरोना भाइरसको कारण मारमा परेको उद्योगलाई आगलागीले थप क्षति पुऱ्याएको छ। "उद्योग सञ्चालनका लागि कच्चा पदार्थदेखि जनशक्तिको समेत व्यवस्था गरेका थियौं," मेनालीले भने, "चैतदेखि उत्पादन बजारमा ल्याउने लक्ष्य थियो, सबै काम ठप्प भयो।" उद्योगलाई पुनः सञ्चालनमा ल्याउन १५ दिन जाति लाग्ने जनाइएको छ। उद्योगको वार्षिक एक लाख ५० हजार मेट्रिक टन ओपीसी र एक लाख मेट्रिक टन पीपीसी सिमेन्ट उत्पादन क्षमता छ।

सुन्दरहरैँचा नगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालय विराटचौक मोरङको

सुन्दरहरैँचा नगरपालिकाको प्रारम्भिक वातावरणीय परिक्षण कार्यविधि २०७७ को दफा ६ को उपदफा ३ बमोजिम बुढी खोला, गछिया खोला, किस्ती खोला, खदम खोला र लोहोद्रा खोला क्षेत्रको वातावरणीय अध्ययन प्रतिवेदन तयारी सम्बन्धी सार्वजनिक सूचना

(प्रकाशन मिति २०७७०९१३१)
१ नम्बर प्रदेश, मोरङ जिल्ला, सुन्दरहरैँचा नगरपालिका क्षेत्रका माथी उल्लेखित खोलाको खोलाजन्य पदार्थ उत्खनन गर्ने प्रयोजनका लागि आईईई प्रतिवेदन तयार गर्न क्वेष्ट कन्ट्रक्सन एण्ड इन्जिनियरीङ्ग प्राली सुनसरी द्वारा देहाय बमोजिमको प्रस्ताव कार्यान्वयन गर्न लागिएको छ।

प्रस्तावकको नाम र ठेगाना	क्वेष्ट कन्ट्रक्सन एण्ड इन्जिनियरीङ्ग प्राली सुनसरी
प्रस्तावको व्यहोरा	बुढी खोला, गछिया खोला, किस्ती खोला, खदम खोला र लोहोद्रा खोलाको खोलाजन्य पदार्थ उत्खनन गर्ने प्रयोजनका लागि आईईई प्रतिवेदन तयार गर्ने।
प्रभाव पर्न सक्ने क्षेत्र	मोरङ जिल्ला सुन्दरहरैँचा नगरपालिका वडा नम्बर ४ र ५ भएर बग्ने बुढी खोलाको करीव १७ किमी क्षेत्र अन्तर्गतका किरात चौक, गौशाला, चरीगुवा, लाटभोडा, खोक्सी, फोकलैन्ड टापू लगायतका क्षेत्रहरू, मोरङ जिल्ला सुन्दरहरैँचा नगरपालिका वडा नम्बर ३,४,६,७ भएर बग्ने गछिया र खदम खोलाअन्तर्गतका बानचौरी, अटल कसर, गछिया, हवेली, गछिया पूर्वाञ्चल कसर नाका, मोरङ जिल्ला सुन्दरहरैँचा नगरपालिका वडा नम्बर १,१०,११,१२ भएर बग्ने किस्ती खोला, र लोहोद्रा खोलाको कुमार गाउँ नाका भट्टराईनी चौक नाका, हरैँचा नाका, लक्ष्मीपुर नाका लगायतका नाकाहरू।

माथि उल्लिखित प्रस्तावको वातावरणीय अध्ययन प्रतिवेदन तयारी गर्ने क्रममा सो क्षेत्रको जैविक तथा पारिस्थितिकीय प्रणाली, प्राकृतिक तथा भौतिक प्रणाली, सामाजिक तथा आर्थिक प्रणाली र सांस्कृतिक प्रणालीहरू बीच के कस्तो सकारात्मक तथा नकारात्मक प्रभाव पर्दछ भनी यकिन गर्न सुन्दरहरैँचा नगरपालिकाले १,३,४,५,६,७,११ र १२ नम्बर वडा समितिको कार्यालय, विद्यालय, स्वास्थ्य संस्था तथा सरोकारवाला व्यक्ति वा संस्थाको राय सुझाव लिन आवश्यक भएकोले यो सार्वजनिक सूचना प्रकाशन भएको मितिले ७ (सात) दिन भित्र देहायमा उल्लिखित ठेगानामा आई पुग्ने गरी लिखित राय सुझाव उपलब्ध गराई दिनु हुन अनुरोध गरिन्छ।

प्रस्तावकको नाम र ठेगाना	सुन्दरहरैँचा नगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालय, विराटचौक मोरङ Email- sundarharachamun@gmail.com, फोन नम्बर ०२१-५४५२२२
परामर्शदाताको नाम र ठेगाना	क्वेष्ट कन्ट्रक्सन एण्ड इन्जिनियरीङ्ग प्राली सुनसरी

INTEREST RATE Effective for the Month of Ashwin 2077

Deposit Products	Interest Rate (% p. a.)	Minimum Balance (NPR)	
Normal Saving	4.75%	100	
Check – In Saving	4.75%	NIL	
Premium Saving	5.50%	5,000	
Nari Bachat	4.75%	100	
Bal Surakshya Bachat	4.75%	100	
Senior Citizen Saving	4.75%	1000	
Shareholder’s Saving	4.75%	100	
Welcome Account	4.75%	100	
Locker Deposit	4.75%	NIL	
Provident Fund Other	4.75%	100	
Sadharan Bachat	4.50%	NIL	
Bal Bhawishya Yojana	4.75%	100	
Sahayatra Bachat Khata (Monthly Interest Posting)	5.50%	25,000	
Lumbini Talab Khata	4.75%	NIL	
FCY Deposit (USD/GBP/Euro)	1.00%	50 (USD/GBP/Euro)	
Call Account	Up to 2.25%		
Recurring Deposit	4.75%	NIL	
Akshyaya Kosh	Negotiable	10,000	
Fixed Deposit (Interest Posting Frequency- Monthly/ Quarterly)	3 Months	7.00 %	10,000
	6 Months	8.00 %	10,000
	1 Year & Upto 2 Years	9.00 %	10,000
	Above 2 Years to Upto 5 Years	9.25 %	10,000
	Above 5 Years	9.5 %	10,000
Lumbini Sahayatra Muddhati Khata	For Renewal	8.00 %	10,000
	For New	6.75 %	10,000

Interest rate (For Credit Products)

Credit Products	Tenure	Interest Rate (Base Rate + Premium) (% p.a.)
Agro Plus Loan (TL/OD)	Upto 3 Years	Base Rate + Up to 4%
	Above 3 Years & upto 5 Years	Base Rate + Up to 2%
Auto Loan	Above 5 Years	Base Rate + Up to 3%
	Upto 3 Years	Base Rate + Up to 4%
	Above 3 Years & upto 5 Years	Base Rate + Up to 3%
Hire Purchase Loan	Above 5 Years	Base Rate + Up to 4%
	Above 3 Years & upto 5 Years	Base Rate + Up to 5%
Business Plus Loan (OD/DL/TL)		Base Rate + Up to 4%
Comfort Loan		Base Rate + Up to 5%
Education Loan		Base Rate + Up to 3%
Foreign Employment Loan		Base Rate + Up to 3%
Real Estate Loan (OD/DL/TL)		Base Rate + Up to 5%
Home Loan	Upto 5 Years	Base Rate + Up to 2%
	Above 5 Years & Upto 10 Years	Base Rate + Up to 3%
	Above 10 Years & Upto 15 Years	Base Rate + Up to 4%
	Above 15 Years	Base Rate + Up to 5%
Margin Lending Loan		Base Rate + Up to 4%
Swarna Karja (Gold Loan) (OD/TL)		Base Rate + Up to 4%
Two Wheeler Loan		Base Rate + Up to 4%
Deprived Sector Loan (OD/TL)		Base Rate + Up to 5%
Deprived Sector (wholesale) (OD/DL/TL)		As per Management Decision
Loan against FDR/NSB/DB		+2% on Coupon Rate
Consortium Loan (OD/BGL/TL)		As per consortium decision

* BR= Base Rate as of Ashad End 2077, i.e., 9.92%.
• In case of watch list and other degraded exposure additional 2% premium may be charged.
• For Fixed interest rate loan product, Bank is studying to implement provision as per NRB directives.
• Base rate plus + 2 for deprived sector loan/Agriculture loan upto 15 Lakhs as per NRB Directives
• Penal Interest: 2%

लुम्बिनी विकास बैंक लि.
Lumbini Bikas Bank Ltd.
लिम्बुवर सहज्राज
(नेपाल राष्ट्र बैंकबाट "अ" वर्गको इजाजतपत्र प्राप्त संस्था)

केन्द्रीय कार्यालय, चौधौ तल्ला
सुबराईज विजि पार्क, डिल्लीबजार, काठमाडौं
फोन नं. ०१-४४१३३३४/४४१३३३२

INTEREST RATES

Interest Rate on HBL Deposit Products effective from 17th September 2020 (Ashwin 01, 2077).

Savings Deposit	% Per Annum	Minimum Balance
LCY Savings - Normal	2.00	Rs. 2,500/- Inside Valley; Rs. 1,000/- Outside Valley
LCY Savings - Himal	3.00	Zero
LCY Savings - Bishesh	3.50	Rs. 2,000/-
Premium Savings Account	3.50	Rs. 50,000/-
Super Premium Savings Account	3.75	Rs. 100,000/-
Shareholder's Savings	3.25	Rs. 500/-
Himal Remit Savings	3.50	Zero without Cheque, Rs. 1,000/- with Cheque Book
Family Savings	3.50	Rs. 10,000/-
Mero Pahilo Bachat Khata	3.00	Zero
Special Payroll Account	3.50	Zero
HBL Nari Bachat	3.50	Rs. 1,000/-
Subidha Savings Account	4.00	Rs. 1,000,000/-
Exclusive Privilege Savings Account	4.00	Rs. 500,000/-
Jeevan Surakshya Bachat	3.00	Rs. 7,000/-
Foreign Currency (Savings)	% Per Annum	Minimum Balance
US Dollars	0.75	\$100
GBP	0.25	£100
EURO	0.25	€100
Call Deposit	% Per Annum	Minimum Balance
Current Call Account	Up to 1.00	As per Negotiation
Non-Profit Organization Current Call A/C	Up to 1.00	As per Current Account
Fixed Deposit	% Per Annum	Minimum Balance
3-Year's Recurring Deposit	7.25	Rs. 1,000/-
Short Term Recurring Deposit 3 month	4.00	Rs. 100,000,000/-
100 Days HBL Special FD	4.00	Rs. 10,000,000/-
200 Days HBL Special FD	5.00	Rs. 100,000,000/-

Fixed Deposit	Individuals (% Per Annum)	Institutions (% Per Annum)		Minimum Balance
		New	Renewal	
3 Months	4.00	3.00	3.00	Rs. 10,000/-
6 Months	5.00	4.00	4.00	Rs. 10,000/-
1 Year	6.00	5.50	5.50	Rs. 10,000/-
2 Years and above	7.00	5.50	5.50	Rs. 10,000/-
Structured Deposit	6.00	5.50	5.50	Rs. 1,000,000/-

Note: Interest Rates applicable on other deposits and loan products shall remain unchanged.
*Conditions Apply

HBL **Himalayan Bank Ltd.**
Himalayan Bank Limited
Corporate Office, Kamaladi, Kathmandu
Ph. No.: 4246218/19, P.O. Box.: 20590

NCC Bank
नेपाल क्रेडिट एण्ड कमर्स बैंक लि.
Nepal Credit & Commerce Bank Ltd.
कॉर्पोरेट अफिस: बागबजार काठमाडौं,
फोन: ०१-४२४६९९१ फ्याक्स: ०१-४२४६९९०
URL : www.nccbank.com.np, Email: corporate@nccbank.com.np

INTEREST RATES Effective from Ashwin 1, 2077 (September 17, 2020)

A.	Deposits	Minimum Balance (Rs)	Interest Rate Per Annum (Interest Payable Quarterly)		
1	NCC Savings Plus	500	5.00%		
2	Normal Savings	100	5.00%		
3	Mahila Surakshya Bachat Khata	100	5.00%		
4	Bal Surakshya Bachat Khata	0	5.00%		
5	Jestha Nagarik Surakshya Bachat Khata	100	5.00%		
6	Sharedhani Bachat Khata	0	5.00%		
7	Karmachari Bachat Khata	0	5.00%		
8	Subha Lav Bachat Khata	500	5.00%		
9	Subha Lav Plus Bachat Khata	500	5.00%		
10	NCC Utsab Bachat Khata	1,000	5.00%		
11	Nepali Nagarik Bachat Khata	100**	5.00%		
12	Chhori Surakshya Bachat Khata (Kamali)	0	5.00%		
13	USD Savings Account	\$100	3.00%		
14	Other FCY Savings		Upon Negotiation		
15	Fixed Deposits				
a.	USD Fixed Deposit (3 month & above)		Upon Negotiation		
b.	Other FCY Fixed Deposit		Upon Negotiation		
c.	LCY Fixed Deposits		Individual	Institution	Renewal (Institution)
i.	1 Year	7.25%	6.50%	6.60%	
ii.	2 Years and Above up to 5 Years	8.25%	7.00%	7.10%	
B.	Loans and Advances		Premium % (per annum) on Base Rate		
1	Overdraft		Up to 5%		
2	Cash Credit		Up to 5%		
3	Term Loan		Up to 5%		
4	Export Loan		Up to 2%		
5	Trust Receipt Loan		Up to 2%		
6	Demand Loan/Short Term Loan		Up to 5%		
7	Consortium Loan		As per Consortium Decision		
8	Deprived Sector - Institutional		Up to 3%		
	- Others		Up to 5%		
9	Loan Against Govt. Bonds		Base Rate or Coupon Rate + 3% whichever is higher		
10	Loan against NPR Fixed Deposit (NCC Bank)		Base Rate or Coupon Rate + 2% whichever is higher		
11	Loan against Shares		Up to 5%		
12	Personal Loan/Others		Up to 5%		
13	NCC Home Loan - up to 5 Years		Up to 4%		
	- 5 Years to 10 Years		Up to 5%		
	- above 10 Years		Up to 5%		
14	Commercial Hire Purchase Loan		Up to 5%		
15	NCC Vehicle Loan		Up to 4%		
16	NCC Education Loan		Up to 5%		
17	NCC Professional Loan		Up to 5%		
18	NCC Krishi & Laghu Uddyami Karja		Up to 5%		
19	NCC Saral Karja		Up to 5%		
20	NCC Foreign Employment Loan		Up to 3%		
21	NCC Small Agriculture Loan		Up to 3%		
22	NCC Small Business Loan		Up to 5%		
23	Loan Against Gold*		Up to 5%		
	NCC Bank RF Deposit (PF, RF, Gratuity, Leave Encashment etc.)		7.00% p.a.		
	Base Rate (Ashad 2077)		9.03%		

Note: Implementation of NRB Directives No. 15 (14 Ngh) on Fixed Interest Rate Loan Products will be published shortly.
* Conditions Apply ** Rs. 100.00 to be deposited by the Bank
All other Terms & Conditions remain same.

तरकारीको मूल्य सूची (शोक)

Table with 5 columns: एकाई, परिमाण, न्यूनतम, अधिकतम, औसत. Lists various commodities like rice, oil, and pulses with their price ranges.

सेयर बजार

Table with 10 columns: कम्पनीको नाम, सेयरको मूल्य, उच्च मूल्य, न्यून मूल्य, बन्द मूल्य, किता, रकम, हिस्सोको मूल्य, फरक. Lists various companies and their share prices.

नेप्से परिसूचक

Table with 4 columns: सेयर कारोबार, इण्डेक्स, फरक, फरक प्रतिशत. Shows market performance metrics for the day.

Table with 4 columns: जम्मा कारोबार, इण्डेक्स, फरक, फरक प्रतिशत. Shows cumulative market performance metrics.

नेपाल राष्ट्र बैंकले तोकेको विनिमय दर

Table with 4 columns: मुद्रा, एकाइ, सरिद दर, बिक्री दर. Lists exchange rates for various currencies like USD, EUR, etc.

Summary of Balance of Payments (Rs. in Million)

Large table showing balance of payments details including Current Account, Capital Account, and Financial Account with sub-categories like Exports, Imports, Services, etc.

Number of Nepalese going for Foreign Employment Countrywise

Table with 10 columns: S.No., Country, 2016/17, 2017/18, 2018/19, Percent Share, Percent Change. Lists countries and the number of Nepalese going for foreign employment.

Government Revenue Collection Rs. in million

Table with 6 columns: Heads, 2016/17, 2017/18, 2018/19 P, Growth Rate, Composition. Shows government revenue collection details for various heads.

यो विनिमय दरलाई बैंकले आवश्यकता अनुसार जुनसुकै समयमा पनि संशोधन गर्न सक्नेछ। वाणिज्य बैकहरूले तोकेको विनिमय दर भने फरक हुन सक्नेछ।

* Other tax includes road maintenance and improvement duty, road construction and maintenance duty, firm and agency registration fee and ownership certificate charge. ** Registration fee and Vehicle tax are levied by Provincial governments and distributed among provincial and local levels. P: Provisional Source: Ministry of Finance

डा. धर्मराज उप्रेती

जलवायु तथा विपत् व्यवस्थापनविद्

प्राकृतिक विपत्तिको पूर्वतयारीमा राज्यले लगानी बढाउनुपर्छ

डडेल्धुरा जिल्लामा जन्मेका डा. धर्मराज उप्रेती हाल जलवायु तथा विपत् व्यवस्थापनविद्का रूपमा कार्यरत छन्। सात वर्ष सरकारी सेवामा रहेर काम गरेका उप्रेती विभिन्न संघसंस्थामा आबद्ध भएर लामो समयदेखि विपत् व्यवस्थापन र जलवायु परिवर्तनको क्षेत्रमा कार्यरत छन्। नेपालबाट समाजशास्त्रमा र अस्ट्रियाबाट ल्यान्डस्केप इकोलोजी तथा वन व्यवस्थापनमा स्नातकोत्तर र यसै विषयमा उनले अस्ट्रियाबाटै विद्यावारिधि छन्। पछिल्लो समय पहिरोका घटनाहरू बढिरहेका छन्। पहाडमा पहिरो त तराईमा बाढीको त्रास छ। जलवायु परिवर्तन र मानवसिर्जित समस्याका कारण प्राकृतिक प्रकोप निम्तिएको बताउँछन्, डा. उप्रेती। जथाभावी निर्माण भएका कच्ची सडक पनि पहिरोको मुख्य कारक बनेको छ। प्राकृतिक प्रकोप रोक्न नसके पनि यसबाट हुने क्षति न्यूनीकरण गर्न विपत्का पूर्वतयारीको कार्यक्रममा लगानी बढाउनुपर्ने उनको तर्क छ। प्राकृतिक विपत्ति निम्तिनुको मुख्य कारण, रोकथामका उपाय, नीतिगत त्रुटि, जलवायु परिवर्तनको जोखिम र न्यूनीकरणका विषयमा केन्द्रित रहेर कारोबारकर्मी **प्रगति ढकाल**ले डा. उप्रेतीसँग गरेको कुराकानीको सार :

नेपालमा कस्ता खालका प्राकृतिक विपत्ले गर्दा जनधनको क्षति हुँदै आइरहेको छ ?

खास गरेर नेपालको विपत्को पहिरोलाई हेर्ने हो भने जलजन्म तथा मौसमजन्म विपत्तिहरू बढिरहेका छन्। यसमा बाढी, पहिरो र चट्टाडले सबैभन्दा बढी हामीलाई हानि-नोकसानी गरेको छ। प्रि-मनसुनका समयमा हावाहुरीले पनि मानिसको ज्यान लिएको छ। यसकारण हावाहुरी, चट्टाड र पहिरोजस्ता विपत्हरू नेपालका मुख्य जलजन्म र मौसमजन्म प्राकृतिक विपत्हरू हुन्।

जति पनि प्राकृतिक विपत्तिहरू छन्, ती विपत्तिहरूबाट हुने क्षति न्यूनीकरणका लागि पूर्वतयारीहरू पर्याप्त छन् त ?

हामीसँग विपत् ऐन, विपत् नियमावली, विपत् व्यवस्थापन तथा न्यूनीकरण नीति, विपत् व्यवस्थापन न्यूनीकरणको संरचना छ। जलवायु परिवर्तन नीति छ। प्रत्येक वर्ष विपत् प्रतिकार्य योजना भनेर गृह मन्त्रालयले ल्याउँछ। स्थानीय तहमा स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन छ। सरकारले नीतिगत व्यवस्था धेरै राम्रो गरेको छ।

एउटा पूर्वतयारी भनेको नीति नै हो। दोस्रो पूर्वतयारी भनेको हाम्रो जति पनि स्थानीय सरकार, केन्द्रीय सरकार प्रदेश सरकार छ, सबै तहमा यसको संरचना छ। राष्ट्रिय विपत् प्राधिकरण छ। केन्द्रमा राष्ट्रिय आपत्कालीन केन्द्र छ। प्रदेश सरकारमा प्रदेश विपत् व्यवस्थापन समिति भन्ने छ। प्रदेश आपत्कालीन केन्द्रको व्यवस्था छ। गाउँपालिकामा स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐनले निर्दिष्ट गरेका पनि र हाम्रो विपत् ऐनले निर्दिष्ट गरेको विपत् व्यवस्थापन समिति छ। जुन स्थानीय तहको अध्यक्षको संयोजकत्वमा बन्छ। सबैभन्दा राम्रोचाहिँ प्रत्येक वडामा विपत् व्यवस्थापन समिति छ। ७ सय ५३ वटै स्थानीय सरकार, ७ प्रदेश सरकार र १ केन्द्र सरकारको संरचना छ। यो संस्थागत संरचना पनि विपत् व्यवस्थापनको पूर्वतयारी नै हो।

विपत् व्यवस्थापनका लागि देखिएका चुनौती केके हुन् ?

पूर्वतयारीको नीतिगत व्यवस्था छ। पूर्वतयारीका लागि गर्ने काम हामीले गर्न सकिरहेका छैनौं। स्थानीय तहमा पनि बुझाएको कमी छ। विपत् व्यवस्थापन र जलवायु परिवर्तनजन्म जोखिमहरूलाई न्यूनीकरण गर्नका लागि हामीले गर्ने कामलाई प्राथमिकतामा राख्न सकिएको छैन। विपत्जन्य कार्यका लागि कस्ता खालका योजना बनाउने भन्ने हाम्रो बुझाएको पनि कमी हो। बजेटको व्यवस्थापन पनि राम्रो भएको छैन। क्षमता अभिवृद्धिको कार्य, जोखिमको लेखाजोखा गर्ने, कुन-कुन भू-भाग कस्तो खालको छ ? कस्तो भू-बनोट छ ? यो भू-बनोटले पानी पर्दा कति पानी थप सक्छ, कस्तो अवस्थामा यो ठाउँमा पहिरो जान सक्छ भन्ने पनि छैन। हाम्रो भू-बनोटको अवस्थिति पनि थाहा पाउन सकेका छैनौं। त्यसमाथि जथाभावी रूपमा कच्ची सडक बनाएका छौं। विकास-निर्माणको काम गर्दा त्यो क्षेत्रको भू-बनोटको अवस्था कस्तो छ ? त्यसको वातावरणीय मूल्यांकन भइरहेको छैन। त्यसरी निर्माण भएको सडकका कारण राम्रोभन्दा नराम्रो बढी भएको छ। न त सडक सञ्चालन भएको छ, भन्नु बढी दुर्घटना सिर्जना गराएको छ। सडक पनि इन्जिनियरिङ तरिकाले निर्माण हुँदैन। यसरी जथाभावी रूपमा सडक निर्माण हुँदा त्यसले पानीको रिचार्ज प्रक्रियालाई असर गरेको छ। पानीको रिचार्ज प्रक्रियामा असर हुनेबित्तिकै त्यसले त्यहाँको भू-बनोटले एसेट गर्न सक्छ। त्यो भू-भागले कति थप सक्छो ? कस्तो अवस्थामा थियो भनेर कहीं चिरा नै परेको थियो, जमिनमा भने पनि त्यही चिराबाट रोड

जान्छ। त्यही चिराबाट पानीभित्र बग्ने अवस्था छ। जति पनि हामीले पहिरोको जोखिम न्यूनीकरणका लागि गरिएका प्रयासलाई पनि विगारेको अवस्था छ, जथाभावी रूपमा सडक बनाउँदा जाने पहिरो मानवीय कारण हुन्।

विपत्प्रतिको पूर्वतयारी कतिको आवश्यक छ ?

हाम्रो सबैभन्दा ठूलो उद्देश्य भनेकै उद्धार गर्ने नपर्ने अवस्था आओस् भन्ने हो। उद्धारका लागि हेलिकप्टर प्रयोग गरेर जानुपर्ने अवस्था नआओस्। तर, विपत्का घटना भइसकेपछि मात्रै जाने, भूकम्प, आउनुभन्दा अघिको अवस्थामा हामी तयारी नै नगर्ने तर भूकम्प गइसकेपछि मात्रै उद्धारका लागि लामो, बाढीपहिरो जानुभन्दा अघिको समयमा हामी नजान्ने, बाढीपहिरो गइसकेपछि चाहिँ हामी राहत लिएर जानुपर्छ भन्ने मान्यता राख्ने; त्यस्तो काम महँगो भएको छ। यसले विपत्को पूर्वतयारीमा लगानी बढाउन सके विपत्पछिको क्षति कम हुने र विपत्पछि गर्नुपर्ने राज्यको लगानी कम हुन्छ। जस्तै- १० हजार सैर्यौ पूर्वतयारीका कार्यक्रममा खर्च गर्न सके विपत्पछि गर्नुपर्ने करिब १ लाख लगानी बचाउन सकिन्छ। ७ पुग्ना बच्ने कुरामा लगानी नगर्ने। विपत्पछि कतिपय क्षेत्रमा हेलिकप्टरमा जानुपर्ने हुनसक्छ। हेलिकप्टरमा उद्धारमा जाँदा महँगो पर्न सक्छ। प्रतिकार्यमा सरकार लागेको पनि छ। सेनाले राम्रो काम गरेको पनि छ। यसलाई सम्मान गर्नुपर्छ। विपत्पछि गर्ने कामले धेरै अर्थ राख्दैन भन्ने मेरो मान्यता हो।

सबै किसिमका प्राकृतिक प्रकोपहरू जलवायु परिवर्तनको जोखिमका कारण भएका हुन् ?

जलवायु परिवर्तन एउटा कारक भयो। जलवायु परिवर्तनभन्दा पनि ठूलो भनेको मानवसिर्जित समस्याहरूले बढी विपत्लाई निम्त्याएको छ। जलवायु परिवर्तन भनेको भइरहने प्रक्रिया हो। तर, यसबाट हामी अनुकूलन हुँदै जानुपर्छ। जलवायु परिवर्तनको डाइनामिक्सलाई हामीले बुझ्न सकिरहेका छैनौं। विश्वव्यापी रूपमा तापक्रम बढिरहेको छ, अझै बढ्छ भन्ने कुरा हामीलाई थाहा छ। यो किसिमले बढिरहेको भनेर पनि हामीले सञ्चार गरिरहेका छौं। हाम्रा नीतिले पनि भनेको छ। तर तापक्रम बढेपछि आउने विपत् र कृषिमा परिरेको असरलाई न्यूनीकरण गर्दै यसबाट हामी कसरी अनुकूलित हुँदै जाने भन्ने विषय मुख्य कुरा हो। हाम्रो खेती प्रणाली, हाम्रो वन व्यवस्थापनदेखि लिएर हामीले खोज्नुपर्ने सामाधान जुन हो नि, त्यसमा हाम्रो लगानी, हाम्रो चाहना र हाम्रो प्रतिबद्धता केही पनि भएन। दोस्रो, जलवायु जोखिम भनेका चट्टाड, बाढीपहिरो, हिमताल फुट्ने हो। चट्टाड पर्दा जंगलमा जानु हुँदैन। यो निश्चित क्षेत्रमा चट्टाड पर्छ भनेर त्यसको म्यापिङ त भएको छैन, तर सुर्खेत जिल्ला सबैभन्दा बढी चट्टाड पर्ने जिल्ला भनेर चिनिन्छ। प्रि-मनसुन सिजनमा पनि चट्टाड पर्छ। मनसुनको समयमा पनि चट्टाड पर्छ भन्ने हामीलाई थाहा छ। घरमा पनि डिभाइज राख्नुपर्छ। कम्तीमा पनि घरमा बसेका बेला त सुरक्षित हुन सकियोस्। त्यो पनि हामीले गर्न सकिरहेका छैनौं। एउटा घरमा चट्टाडको डिभाइज बनेका छन्। प्रत्येक घरमा स्थानीय सरकार, प्रदेश सरकार र केन्द्रीय सरकारले विपत्पछि बजेट जुन खर्च गर्छौं नि, त्यो बजेटको केही प्रतिशतमात्रै डिभाइज राख्नमा खर्च गर्न सकेमा क्षति न्यून हुन्छ। भन्दा जलवायु जोखिम बढिरहेको छ भन्ने, तर यसबाट अनुकूलन हुन हामी नखोज्दा पनि बढ्दै जान्छ। जति समाधानका उपाय खोजे पनि जलवायुजन्म जोखिम त बढ्दै जाने नै हो। यसको केही हदसम्म कम गर्न सक्छौं। तर जलवायुजन्म जोखिम रोक्नचाहिँ हामी मिल्दैनौं।

जलवायु परिवर्तनका कारण बाढीपहिरो गएको छ, हिउँ पतिएको छ, यसले धनजनको क्षति भएको छ। कृषि क्षेत्र नाश भएको छ भन्नेचाहिँ छ, तर तिनै खेती प्रणाली डुब्छ, यो क्षेत्र डुबानको क्षेत्र हो भने पनि त्यो किसानले त्यहाँ लगानी गरेको हुन्छ। उसको खानेकुरा त्यही हो। तर, जोखिम न्यूनीकरण गर्ने मापदण्ड हाम्रो छैन। जोखिमको स्थानान्तरण गर्ने काम, जस्तै विमा गर्ने, तर सरकारले ७५ प्रतिशत छुट दिँदा पनि किसानले विमा गर्न सकिरहेको अवस्था छैन। किनकि त्यो कुरामा हामीले बुझाउन सकिरहेका छैनौं। ७५ प्रतिशत सरकारले तिरीदिँदै छ, तर पनि २५ प्रतिशत आफूले तिरि तिमी सुरक्षित हौं भन्ने कुरा हामीले बुझाउन सकिरहेका छैनौं। कतिपय असरलाई अवसरका रूपमा परिणत गर्न नसक्दा पनि जलवायुजन्म जोखिमहरू बढिरहेको अवस्था छ।

नेपालजस्ता देशमा जलवायुजन्म जोखिम न्यूनीकरणका लागि कस्ता खालका कार्यक्रमहरू आवश्यक पर्छ ?

जलवायु परिवर्तनसम्बन्धी अनुकूलन कार्यक्रम आवश्यक पर्छ। जैविक विविधता र वन क्षेत्रमा यसको असर छ। कृषि, ऊर्जा, भौतिक पूर्वाधार, वस्ती, विकास-निर्माणमा जलवायु परिवर्तनको असर छ। यी समग्र क्षेत्रमा जलवायु परिवर्तनको असरले गर्दा जोखिम बढेको छ। तर, कस्तो-कस्तो जोखिम बढेको छ ? कति बाढी आउँदा पुल सुरक्षित हुन्छ ? कति उचाइमा पुल बनाउनुपर्छ भनेर बुझ्ने भन्ने त्यो विज्ञसका लागि मात्रै भयो, यदि बुझ्न सक्थौं भने त्यो जलावायु स्मार्ट पुल भयो। क्रस हुँदैन भनेर अध्ययन गर्नुपर्छ। त्यो क्षेत्रमा कति पानी पर्छ, त्यसले बाढी कति ल्याउँछ भन्ने कुरा बुझ्नुपर्छ। अर्को कुरा, जब खोलामा बाढी आउँछ, हजारौं मानिस पुलमा बसेर बाढी हेरिरहेका हुन्छन्। कुनै पनि बेला बाढी पुलसम्म आउन सक्छ, पुल भत्कन पनि सक्छ त। कुन अवस्थामा कस्तो हेजाउँ हुन्छ भनेर बुझ्नुपर्छ। जस्तै बाढी आफैमा एउटा हेजाउँ हो। जब बाढीपहिरोले क्षति गर्छ, त्यो विपत्ति हो। हेजाउँलाई बुझ्न सक्थौं भने पनि क्षति न्यूनीकरण गर्न सकिन्छ।

कति तापक्रम हुँदा वा कति बढ्दा कुन वाली

फल्छ भन्ने वाली प्रणाली ल्याउनुपर्छ। पहिला फलिरहेको वाली जलवायु परिवर्तनका कारण बढेको तापक्रमले जब फलन छोड्छ, अनि अर्को वाली परिवर्तन गर्नुपर्छ। यदि पानी पर्दा कृषि राम्रो हुन्छ र योभन्दा बढी पानी पर्दा कृषिलाई असर गर्न सक्छ भन्ने कुरा कृषकलाई पनि बुझाउनुपर्छ। कम पानी पर्ने हो भने कम पानी पर्दा पनि फल्ने खेती लगाउने प्रक्रियामा नै स्मार्ट कृषि हो।

जलवायुका के-के कुराले असर गर्छ ? कसरी अनुकूलन हुने भनेर योजना कार्यान्वयन गर्नुपर्छ। पानीका मुहान सुकेका छन्। पानीको स्रोत र गुणस्तर दुवै घटिरहेको छ। किनभने तापक्रम पनि परिवर्तन भएको छ। मनसुन परिवर्तन भएको छ। रिचार्जको थ्रेसहोल्ड घट्छ। मानवसिर्जित र जलवायुजन्म दुवै कारणले गर्दा घटेको छ। यसलाई अनुकूलन गर्न आकाशो पानीको व्यवस्थापन गर्न सकिन्छ। आकाशो पानी खेर गइरहेको छ। बाढी आएको हुन्छ। सहरमा पानीले गाडी डुबाइरहेको छ। तर त्यो पानी दैनिक रूपमा उपभोग गर्न सकेका छैनौं। काठमाडौंमा पानीको हाहाकार छ भन्थौं, तर वर्षामा आएको पानीले गाडी डुबाउँछ। आकाशो पानी हारवेस्टिङ पनि अनुकूलनको काम हुन सक्छ।

विगतमा भन्दा अहिले पहिरोको घटना बढिरहेको हो ?

दुईवटा कुरा छन्। पहिलो, भूकम्पले सबैभन्दा बढी क्षति गरेको क्षेत्रमा पहिरोका घटना बढिरहेका छन्। दोस्रो, पानी पर्ने प्रक्रियामा आएको परिवर्तन जलवायु, जस्तै अत्याधिक बढी पानी पर्नु र अत्याधिक कम पानी पर्नु पनि अभिशाप नै हो। यो दुवै जलवायु परिवर्तनका असर नै हुन्।

अत्याधिक पानी पर्दा जमिनको जुन थ्रेसहोल्ड हुन्छ, कुनै निश्चित भू-भागमा कुनै स्थानको माटोको किसिम, माटोको वनावट, त्यहाँ भएको वनजंगल, त्यहाँ भएको विकास, यी सबै कुराले पहिरो जानमा भूमिका खेल्छ। निश्चित भूभागलाई सुहाउने विकासजन्म गतिविधि गरेका छौं भने पहिरोको जोखिम कम हुन्छ। हाम्रो माटोमा पानी अनुकूलन गर्ने क्षमता कम छ भन्ने थाहा छ भने केही अनुकूलनका

कार्यक्रम अपनाउन सकिन्छ। जस्तै- पानी जमिनभित्र नजान्ने, पानीको रिचार्ज प्रक्रियालाई हामीले व्यवस्थापन गर्न सक्नुपर्छ। प्राविधिक समाधान दिन सकेमा पहिरोको घटना कम हुनसक्छ। एन्थ्रोपोलोजी कारण पनि छ। रोड बनाउँदा वातावरण प्रभाव मूल्यांकन गर्नुपर्छ। माटो निस्किएपछि पहिलाकै जस्तो अवस्थामा ल्याउनुपर्छ।

पहिरोको भविष्यवाणी सम्भव छ ?

सम्भव छ। केही काम हडकड, अस्ट्रियालागतका धेरै ठाउँमा सफल भएको छ। नेपालमा पनि केही एजेन्सीले सुरु त गरेका छन्। त्यसको सूचना सकारात्मक दिइरहेको पनि छ। प्राविधिक एक्सनले बफाइड र बाजुरामा पनि सुरु गरेको छ, पाइलोटिङ परियोजनाका रूपमा। नेपालमा सामान्य खालका प्रविधिहरू प्रयोग गरेर पहिरोको पूर्वसूचना दिने काम गरेको छ। यसले समुदायलाई कति घण्टामा पहिरो जान्छ भनेर थाहा हुन्छ। एक-दुई घण्टाको समय भन्नाका लागि दिन सकिन्छ। पहिरो कति बेला आउँछ, कुन क्षेत्रमा ? भनेर समुदायलाई दिन सकिन्छ। पहिरोको पूर्वसूचना प्रणाली अहिलेको सिस्टमबाट नि थाहा हुन्छ।

गाउँ र सहरको थ्रेसहोल्ड सिस्टम त नेपाल सरकारले बनाएको छैन, तर सहरमा २० देखि २५ मिलिलिटर पानी पर्दा पनि बाढी आउन सक्छ। तर त्यही पानी पहाडमा ६ मिलिलिटर छ। १ घण्टामा ६० मिलिलिटर, ३ घण्टामा ८० मिलिलिटर, ६ घण्टामा १ सय, १२ घण्टामा १ सय २० मिलिलिटर र २४ घण्टामा १ सय ४० मिलिलिटर पानी पर्नो भने त्यो ठाउँमा बाढीपहिरो जान्छ भन्ने नेपाल सरकारको थ्रेसहोल्ड छ, तर त्यो क्षेत्रअनुसार फरक पर्न सक्छ, परिवर्तन गर्नु जरुरी छ। किनकि मनाङ, मुस्ताङजस्तो जहाँ त्यो थ्रेसहोल्डले काम गर्दैन, माटोको रिचार्ज सिस्टमअनुसार फरक पर्न सक्छ, यसमा सुधार गर्नुपर्ने देखिन्छ। भू-जानकारी पाइयो भने अहिले पनि भविष्यवाणी गर्न सकिन्छ।

बाढीबाट हुने क्षति न्यूनीकरण गर्न के गर्नुपर्ला ?

बाढीको पूर्वानुमान छ। कति पानी पर्दा बाढी

समुदायसामु पुग्न सक्छ भन्ने हामीलाई जानकारी हुन्छ। तीन दिनअघि नै मौसमको पूर्वानुमान हुन्छ। बाढीको पूर्वसूचना प्रणाली त्यसैका आधारमा विकास भएको हो। समुदायलाई जानकारी हुन्छ, बाढी आउँदै छ भनेर। पूर्वअभ्यास पनि भएको छ। सतहभन्दा माथि बाढीको क्षति कम भएको छ। छाहरे खोलाको पनि पूर्वसूचना विकास गर्नुपर्छ।

बढीसम्बन्धी पूर्वसूचनाको प्रभावकारिता कस्तो छ ?

पहिला बाढीबाट धेरै मानिसको क्षति भएको थियो। पछिल्लो समय बाढीबाट हुने क्षति धेरै घटेको छ।

आगामी दिनमा सरकारले कस्ता रणनीति लिनुपर्छ ?

तीनवटै सरकारमा विपत् व्यवस्थापन समिति बनेको छ। काम, कर्तव्य र अधिकार तोकिएको छ। त्योअनुसार काम गर्ने, राजनीतिक कार्यान्वयन पनि जलवायु विपत्लाई व्यवस्थापन गर्ने, राजनीतिक प्रतिबद्धता जनाउने र विपत् व्यवस्थापन विभाग बनाउनुपर्छ। विपत् व्यवस्थापनका लागि त्यो हुनुपर्छ। स्रोतसाधन सीमित छ, विस्तार गर्नुपर्छ। केही नदीमा मात्रै छ, अब सबै नदीमा जारी गर्नुपर्ने हुन्छ। सूचनाको पहुँच जनस्तरसम्म पुगुनुपर्छ।

जलवायु परिवर्तनका कार्यक्रममा वैदेशिक सहयोग बढे पनि प्रभावकारिता देखिएको छैन नि ?

जलवायु परिवर्तनको सहयोग धेरै आएको छ। विभिन्न दातृ निकायले सहयोग गरेका छन्। जलवायु परिवर्तनसम्बन्धी योजना बने तर कार्यक्रम कार्यान्वयन फितलो छ। केही वैदेशिक वित्तीय कोषजस्तै हरित जलवायु कोष (जीसीएफ) मा यसकारण राज्यको पहुँच पुगुनुपर्छ। सीधै त्यहाँको फन्ट ल्याउन पाइँदैन। भ्रम्भ्रटिलो छ। जलवायु परिवर्तनको ८० प्रतिशत स्थानीय तहमा पुगुनुपर्ने जलवायु परिवर्तनसम्बन्धी नीतिमा पनि उल्लेख छ। तर, पुग्न सकेको छैन। जुनसुकै कुरालाई पनि अनुकूलन भन्ने, जेलाई पनि जलवायुको असरभन्दा अनावश्यक कार्यक्रममा लगानी भइरहेको छ।